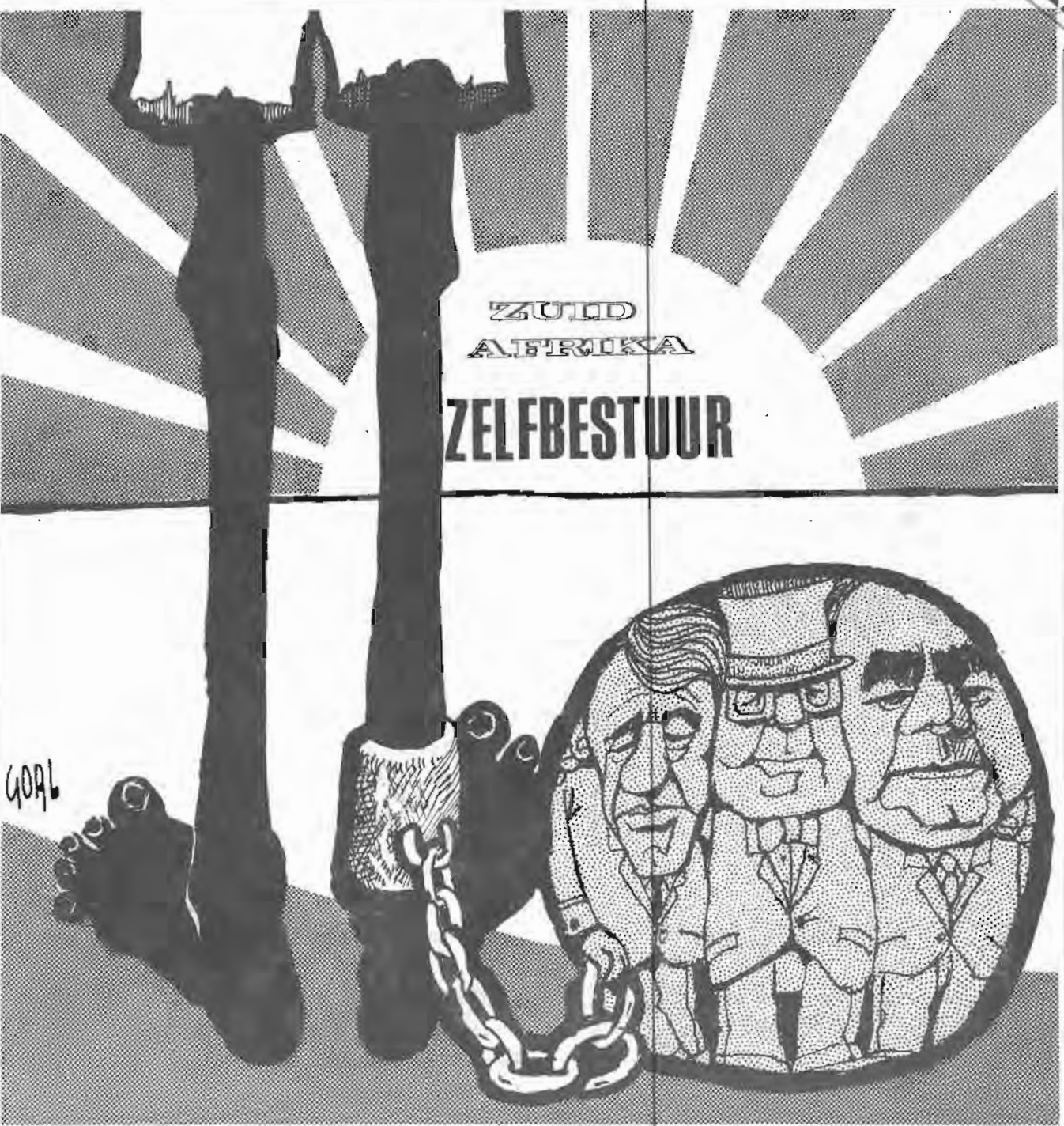

vredes

ZUID-AFRIKA

MAANDBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN
20ste jrg. - nr. 160 - FEBRUARI 1977

„VREDE” Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek
v.z.w.

maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Onderbergen 51 - 9000 Gent
Prk : 090-0956015-80
- Vrede v.z.w. - 9000 Gent
tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :

250 fr. per jaar
25 fr. per nummer.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborght
Dreef 10a
9401 PoDare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,
Nadine Crappé, Paul Wagemans,
Chantal De Smet, Jules Verhelst
Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,
Griet Maréchal, Michel Tanret,
Kathleen Steel, Luk Vermeire,
Jan Verwest, Bob Wolstijn,
Wilfried De Vlieghere, Elie Elia,
Brigitte Van Maele.

REDACTIESECRETARIS :

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR :

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS :

Frans De Winter, Ward Ruysbink,
Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,
Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht (V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika (Roermond)

ABONNEMENTENDIENST :

Lotty Verwest, Carlos Van Vooren

„Vrede” wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de medewerking van al diegenen die hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :

Beschutte Werkplaats, Landegem.

EDITORIAAL	3
Alle verhoudingen in acht genomen	3
OP DE UITKIJK	5
Twee druk toegepaste bedrijvigheden	5
BINNENLAND	6
Parlement en buitenlandse politiek	6
EUROPA	8
En nu naar Belgrado	8
„Arbeiders van Europa verenigt u voor samenwerking en vrede in Europa”	11
Gevolgtrekkingen na Helsinki	12
ZUID-AMERIKA	14
Militarisering van Latijns-Amerika	14
DOKUMENT	15
Rhodesië	15
Anti-apartheidsweek	19
AZIE	21
China na Mao	21
MIDDEN-OOSTEN	24
De situatie op de vooravond van Waldheim's reis	24
BOEKBESPREKING	26
Günter Wallraff, „Ongewenste reportages”	26
De wapenhandel	27
VREDESFONDS	29
KULTUUR	30
Verbannen zijn is een hard beroep	30
VREDESINITIATIEVEN	31
Uitnodiging - 20 jaar maandblad „Vrede”	31
Belgisch-Franse jongerenontmoeting	31
Innerlijke tombola	31

ALLE VERHOUDINGEN IN ACHT GENOMEN

Wanneer we bepaalde dagen onze persmedia zouden moeten geloven dan is er, met uitzondering van wat men de „dissidenten uit Oost-Europa“ noemt, geen vuiltje aan de lucht.

De informatie over dit soort zaken wordt dik in de verf gezet. Deze loopt over alle mogelijke gegevens - tot de kleinste details toe - over en rond iedere contestant, tot iedere verklaring, iedere brief of elke ontmoeting van opposanten uit de socialistische landen die in het westen verblijven. De juistheid of de controleerbaarheid van de bekendgemaakte gegevens is meestal de minste van de zorgen.

Er zijn zeker redenen om zich ongerust te maken. Het geval Biermann en wat hiermede gepaard ging, het optreden tegen de intellectuele opposanten in de Sovjet-Unie, de moeilijkheden in betrekking met de prijsverhogingen vorig jaar in Polen, de atmosfeer gecreëerd rond de uitgave van het Charter 77 in Tsjecho-Slovakije en de druk op de ondertekenaars zijn hierbij de meest opvallende.

De verschillende feiten kunnen of mogen zeker niet volgens dezelfde normen beoordeeld worden. Ook door de „dissidenten“ worden de meest uiteenlopende motivaties, soms zelfs weinig progressistische, naar voor gebracht.

Dit neemt niet weg dat de mensenrechten, het recht op kritiek - zelfs wanneer de overheid van mening is dat deze niet gewettigd is - elementaire principen zijn waarop ieder mens, waar ook, moet kunnen aanspraak maken. Deze beginselen zijn bovendien vervat in het Slotakkoord van Helsinki waarbij de vrije meningsuiting wordt verzekerd.

Het zou verkeerd zijn genoemde feiten te willen beoordelen naar onze normen of naar het patroon van onze maatschappij. De historische, kulturele e.a. achtergronden van ieder volk, het tot stand komen en de ontwikkeling onder de zeer speciale voorwaarden van iedere maatschappij en de jurisdictie van ieder land zijn, of we het willen of niet, onvergelijkbaar.

Dit neemt niet weg dat waakzaamheid en kritiek hier verantwoord zijn. Des te meer omdat de argumenten waarmee de beleidsmensen uit deze landen de door hun genomen maatregelen justifiëren, onaanvaardbaar zijn. Wij geloven dat de kritiek moet worden gevoerd in alle openheid, in hoofdzaak met de bedoeling een gunstige ontwikkeling en de uitschakeling van genoemde mistoestanden te bevorderen.

Persmedia en politici gaan meestal een andere richting uit. Voor velen onder hen is het slechts de gedroomde kans om de sinds lang gehoopte afrekening te maken... en de ontspanning op de helling te zetten. Men staat wel wat verbouwereerd sommigen met de vlag van de „individuele vrijheid“ te zien zwaaien daar waar zij - in eigen land - aan honderdduizenden werkers het recht op arbeid onttrekken ; of het recht op vrije meningsuiting te zien opeisen door lieden die tegen de democraten uit hun land „berufsverbote“ uitvaardigen. Is men eveneens niet slecht geplaatst om over vrijheid en rechtvaardigheid te praten wanneer in eigen land, of door een van de bondgenoten uit de „vrije“ wereld, rechtstreeks of onrechtstreeks steun wordt verleend bij racisme, uitbuiting en verdrukking ? Is het niet opvallend dat sommige kringen, die nog steeds hun eerste autokritiek moeten maken over hun rol bij de koloniale overheersing of steun aan de meest reactionaire regimes, ook fascistische, vandaag het hardst roepen over vrijheid ?

Het mag ons niet ontgaan dat sommige middens er alle belang bij hebben de aandacht van de bevolking

af te leiden van de weinig bemoedigende situaties waarin de werkers leven : bedrijfssluitingen, werkloosheid, inflatie, prijsstijgingen, aanvallen op de sociale veroveringen of beknotting van de arbeidsrechten zijn zeker geen zaken om fier over te zijn.

Sommigen, die heimwee hebben naar de koude oorlog, of die voor de bewapeningswedloop zijn, omdat het een winstgevende zaak is, hebben er alle belang bij ieder element van spanning aan te wakkeren en ten volle uit te buiten. Anderen, die eigenlijk nooit het Slotakkoord van Helsinki hebben aanvaard, en van nu af reeds te Belgrado alle positieve aspecten in vraag willen gaan stellen, blijken te vergeten dat de akkoorden van Helsinki heel wat meer omvatten dan de derde korf over de mensenrechten. En... de tekortkomingen zijn hier zeker niet onverdeeld !

Het is wel opvallend dat men plots, uit de meest rechtse hoek, de akkoorden van Helsinki heeft ontdekt. We denken hierbij aan de verklaringen en de akties rond de aanhouding van een jonge fanatieker die, volgens de oude tradities van de strijd tegen het „bolchevisme“ te Leningrad manifesten is gaan uitdelen en hiervoor aangehouden werd. De akkoorden van Helsinki verzekeren dit recht, schreeuwen ze, alsof, wie dan ook zou kunnen aanvaarden dat Russen, of om het even welke buitenlander, te Brussel of elders in ons land pamfletten zou komen verspreiden tegen de monarchie, over abortus of tegen de werkloosheid. Is het niet opvallend dat uiterst rechtse groepen, zoals V.M.O. o.a. zich hier gaan opwerpen als de verdedigers van de „vrijheid“ daar waar zij juist die vrijheid op vele vlakken in vraag stellen ?

Kunnen we uit het oog verliezen dat een belangrijk deel van de pers, gekontroleerd door sterke financiële machten, die de openbare opinie meer tracht te beïnvloeden dan te informeren, tot heden nog steeds het bewijs niet geleverd heeft dat zij de ontspanning, ook het geheel van de akkoorden van Helsinki, een warm hart toedraagt.

We schrijven dit alles niet om de betekenis van hogergenoemde mistoestanden in de socialistische landen te relativeren. We geloven echter dat bij deze feiten en de manier waarop deze worden uitgespeeld, alle verhoudingen dienen in acht genomen.

We hebben er eenmaal niets bij te winnen het kind met het badwater weg te gooien.

Bovendien zou het niet ernstig zijn de sociale en economische verwezenlijkingen, die in de socialistische landen werden bereikt, eenvoudig te negeren. Het mag ook onderlijnd worden dat deze landen, dikwijls ten koste van heel wat offers van de bevolking, een uitzonderlijke hulp hebben gebracht - en nog brengen - aan de volkeren van de derde wereld in hun strijd voor onafhankelijkheid (o.m. aan Cuba, Viëtnam, Mozambique, Angola, enz.) zoals zij tevens een onmiskenbare bijdrage hebben gehad bij het bevorderen van de internationale ontspanning o.m. voor de bijeenroeping van de Konferentie van Helsinki.

Het is onder die omstandigheden dat wij onze verantwoordelijkheid nemen.

De verwezenlijking van veiligheid en samenwerking in Europa, waarvan het geheel van de akkoorden van Helsinki de eerste steen betekent, is voor alle volkeren het enige alternatief. Het is een determinerend element in de strijd van de volkeren voor de stopzetting van de onzinnige bewapeningswedloop, oorzaak van zoveel leed en ellende.

De toekomst van de mensheid ligt in een werkelijk vreedzame koëxistentie tussen alle staten ! Deze nieuwe wereld waarvoor wij ijveren, is slechts verwezenlijkbaar wanneer de democratie, de mensenrechten en de vrije meningsuiting door ieder geëerbiedigd worden. Waar ook ter wereld !

Het Sekretariaat van Vrede, v.z.w.
Studie en informatiecentrum voor vredes en ontwikkelingsproblematiek.

TWEE DRUK TOEGEPASTE BEDRIJVIGHEDEN VAN (EEN ZEKERE) FRANSE PERS : FUSIES EN REISJES.

Even een verhaal in vier bedrijven, met een voorwoord en een slot.

Voorwoord.

Laat ons van de vijf voornamelijk Franse persgroepen (Hachette, Hersant, Prouvost, Phillipacci, Amaury- zaliger) er eens één even nader bekijken : de groep (van Robert) Hersant.

Earste bedrijf.

Deze groep verzorgt de uitgave van Le Figaro, France-Soir, de Auto-Journal, van 11 regionale of departementale dagbladen, van 9 wekelijkse (of veertiendaagse) tijdschriften, van 9 gespecialiseerde tijdschriften. De groep bezit verder een eigen publiciteitsfirma en een persdienst (AGIP) die de taak heeft de kranten van de groep van (gepaste ?) informatie te voorzien.

Het toestandkomen van het Hersant-imperium ging langs een weliswaar niet bloederige maar daarom niet minder efficiënte techniek van uitschakeling : in midden Frankrijk is de uitgave van Centre Presse b.v. het resultaat van de fusie en/of opslorping van 12 plaatselijke dagbladen.

Tweede bedrijf.

Ideologie, niveau, publiek, enz. hebben voor Mr. Hersant geen enkel belang.

Pakken wat te pakken is...

Als voorbeeld nemen we twee kranten uit het stukje Frankrijk dat het dichtst bij ons ligt : Nord-Matin en Nord-Eclair.

In 1969 neemt mijnheer Hersant de controle over het socialistische blad Nord-Matin dat zich dan in moeilijkheden bevindt.

Twee jaar later legt de krant publicitaire verbintenissen (en ja, zo begint het veelal) aan met de Nord-Eclair. Nord-Eclair is geen socialistische krant, wel de spreekbuis van de M.R.P. waar o.a. Europese profeet Maurice Schumann lid van is. Men noemt het ook wel eens (informeel) orgaan van de presidentiële meerderheid stijl Lecanuet.

Hersant wordt nu de „baas“ van twee kranten die twee verschillende standpunten willen (trachten) uit brengen en verdedigen.

Wat gebeurt nu ?

De afzetgebieden worden verdeeld, de pagina's met algemene en politieke informatie gemeenschappelijk.

De stijl wordt echter hooggehouden : Nord-Matin b.v. draagt nog steeds als ondertitel „orgaan van de socialistische democratie“, de socialistische partij heeft nog steeds (het kontrakt loopt binnen enkele maanden af) het recht wekelijks twee, drie editoriaalen te laten verschijnen... op de tweede pagina weliswaar.

Ondertussen bereidt Hersant reeds de toekomst, het volgende bedrijf, voor :

a. Zijn uiteindelijke doel is van Nord-Matin een grote „volkse“, populaire krant te maken, een soort Paris-Jour voor het arbeiderspubliek.

Inhoud van dergelijke kranten (cfr. Die Bild of Die Bild-Zeitung) : bloed en moorden, billen en bloot vlees en natuurlijk geen politiek tenzij commentaren

in de stijl van de „smerige roden“ en de „geniepiege gelen“.

b. Een totaal nieuwe en uiterst moderne pers wordt in het Noorden op het punt gesteld die in geval van nood de Parijse drukkerij van o.a. de Figaro zou kunnen vervangen (denk maar aan stakingen, aksies vanwege de in de drukkerijwereld zeer sterke C.G.T., denk maar aan de geschiedenis van de Parisien Libéré).

Derde bedrijf.

De fusies van Robert Hersant, het gebras met geld en met werk gaat ten koste van de mentale vrijheid van de bevolking, ten koste van de werkzekerheid van een deel van de bevolking, ten koste van de democratie.

Maar Hersant bekommert zich hier niet om : zolang hij werkzekerheid heeft, zolang hij mentale vrijheid heeft, zolang hij vrij is zijn wil op te dringen !

Vierde bedrijf.

Zolang hij vrij is in deze vrije maatschappij en vrij kan doen wat men in deze vrije maatschappij met vrijelijk gewonnen geld vrij kan doen.

Zo b.v. een reisje voor vrienden en voornamelijk adverteerders inrichten naar de Caraïben.

Een Franse krant (Liberté) schatte dit reisje op zo een 70 miljoen B.fr. : Hersant huurde een deel van het vliegveld af (200.000 fr.), een Jumbo-Jet (wie zou nu in eerste en wie in tweede klasse zitten ?), richtte een Croisière in de Caraïbische zee in, schonk bloemen voor 1.000 fr. het boekje, enz.

Uiteindelijk geen woorden aan vuil te maken tenzij het feit dat dergelijk reisje wel aftrekbaar van de belastingen zal zijn, tenzij...

We zegden dat Hersant met zijn gebras en gefusioneerde werkzekerheid van honderdduizenden meer en meer in gevaar brengt, het recht op vrije informatie onmogelijk maakt, de mogelijkheid op een gezonde samenleving in de kiem smooit.

En als we even nader kijken wie zijn gasten zoals zijn (zijn belangrijkste adverteerders dus) dan zien we slechts mensen die in hun bedrijven, in hun activiteiten dezelfde doelstellingen vertegenwoordigen en verdedigen, zo b.v. Guy de Rothschild (baas van de bank van dezelfde naam, hoofd van tientallen ondernemingen in Londen, Spanje, de U.S.A., enz...), George Taylor (de baas van Citroën), Bertrand Peugeot, Paul Ricard, Daniël Payot, M. Danon (denk maar aan Peugeot-auto's, de Ricard-drank, de Payot-schoonheidsmiddelen, de Danone yoghurt), enz. In het geheel 300 man (en vrouw) om de 25ste verjaardag van het Hersant-Imperium te vieren.

Slot.

1. Na de fusie van kranten en meningen viert Hersant de fusie van zij die meningen vormen, van zij die andere meningen dan de hunne in de kiem smoren.
2. 70 miljoen in de lucht ten koste van hoeveel werkloze drukkers.
3. Zouden wij in onze maatschappij de leve de vrijheid-kreet niet beter vervangen door de leve de vrijheid-geld te winnen ten koste van wie dan ook ?
4. Wie spreekt er over „pluralisme“ in de pers ? Zijn het niet de kranten van Hersant, Springer en Co...

PARLEMENT EN BUITENLANDSE POLITIEK

Militaire investeringen en begroting.

Een bedrag van 70 miljard B.fr. (70.000.000.000) is door Landsverdediging vastgelegd in aankoopcontracten van militair materieel. Die moeten in de komende jaren betaald worden. Op dat ogenblik zullen zij zwaar doorwegen op de begroting. Hoe zal men verhinderen dat zij sociaal veel belangrijker investeringen onmogelijk maken? Wat is de evolutie van de schuld van Landsverdediging in absolute cijfers in de periode 1 januari 1971 tot 1 januari 1977? In 1975 werd overeengekomen dat de investeringsuitgaven voor Landsverdediging in de volgende jaren 200 miljard zouden bedragen. Zal deze grens nageleefd worden gezien de onderwaardering van de aankoopprogramma's? Op al deze vragen van volksvertegenwoordiger Glinne aan de minister van Landsverdediging kwam (nog?) geen antwoord. Uit zijn vragen leren we ook nog dat via een **onwettige** toepassing van artikel 24 van de wet van 28 juni 1963 (over de boekhouding van het Rijk) nieuwe verbintenissen inzake militaire uitrustingsuitgaven worden aangegaan ZONDER goedkeuring van het parlement.

(Vrag. en antw. Kamer 1976-1977, afl. 5, blz. 162).

Lockheed in België.

Volksvertegenwoordiger Verhasselt stelde zijn vragen over Lockheed ook aan de minister van Landsverdediging (zie Vrede van nov. 1976). Hij had graag de eventuele contracten vernomen die België heeft afgesloten met

Lockheed centen...

deze firma, of die contracten normaal zijn tot stand gekomen (a) of niet onder invloed van steekpenningen), of er een onderzoek aan de gang is, zo niet waarom niet, zo ja wat de uitslag is? Uit het vage antwoord vernemen we dat de 12 (twaalf) transportvliegtuigen C-130 Hercules van Lockheed 2.546.100.000 B.fr. kosten...
(lb. 1975-1976, afl. 51, blz. 3297).

Kompensaties voor de F-16.

In weerwil van sommige berichten in de pers over de geringe belangstelling voor de Amerikaanse F-16 (de 30 miljard vliegtuigen) zou het er helemaal niet slecht uitzien voor de beloofde compensaties in ruil voor de Belgische aankoop van de F-16. Deze compensaties hebben zoals bekend, ook onze regering overgehaald het Amerikaanse gevechtsvliegtuig aan te schaffen. Toch maar in de gaten houden, volksvertegenwoordiger Glinne, hoe het effectief met deze compensaties wordt!
(lb. 1975-1976, afl. 51, blz. 3295-3296).

Geweldloze defensie.

Over de praktische mogelijkheden van geweldloze defensie of burgerlijke verdediging laten Nederlandse en Zweedse regeringen studies opmaken. In hoever heeft de Belgische regering deze verdedigingsmogelijkheid onderzocht? De minister van Landsverdediging antwoordde ditmaal kort én duidelijk. Voor zover het Landsverdediging betreft houdt de Belgische Generale Staf zich in zijn werkzaamheden aan de doctrines die voortspuiten uit onze verbintenissen ten overstaan van de NAVO. Foetoch Nederland en Zweden.

(Vraag van Vandemeulebroucke, lb. 1976-1977, afl. 7, blz. 280).

Rechtlijnigheid van onze buitenlandse politiek en Transkei.

Dezelfde vraagsteller betwijfelt het bestaan van een coherente visie van het buitenlands beleid van België, omdat voor het niet erkennen van de onafhankelijkheid van Transkei beroep werd gedaan op het argument dat dit niet zou stroken met onze fundamentele etische beginselen, terwijl het uitgangspunt steeds was dat België Staten erkent en geen regimes. Mag daaruit worden afgeleid dat dit niet-erkennen wegens etische bezwaren een belangrijk precedent is in de Belgische buitenlandse politiek? Zal België de diplomatieke betrekkingen verbreken met elke Staat met een regime dat fundamenteel in strijd is met de etische beginselen van menselijke waardigheid? Uit het antwoord van de minister stippen we aan:

- De niet-erkenning volgt uit het verwerpen door België van de apartheidspolitiek, waarvan de uitbouw van de Bantoeestams of thuislanden een element is;
- De niet-erkenning past in het beleid gevoerd door de 9 lidstaten van de E.E.G. en door de V.N., die weigerden de overheersing van de blanke minderheid te consolideren;
- Door die thuislanden wordt aan meer dan 70 pro-

cent van de inwoners slechts 13 procent van de totale oppervlakte toegewezen - 13 procent oppervlakte die meestal economisch arm is - en zullen de zwarten die buiten de Bantoestams leven als vreemdelingen in de Republiek Zuid-Afrika beschouwd worden. (Ib., afl. 5, blz. 164-165).

Samenwerkingsakties en ontwikkelingshulp.

Op 25 februari 1976 verscheen in het Staatsblad het K.B. van 13 februari 1976 betreffende het regime van financiering van samenwerkingsakties door de Staat en niet-gouvernementele organisaties. Minstens 25 procent van de projectkosten dienen ingebracht te worden door de Belgische niet-gouvernementele organisatie, die het project voor medefinanciering bij het ABOS (Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking) indient. Acht maanden later waren 49 niet-gouvernementele organisaties erkend op de 54 aanvragen. Van het voorziene krediet van 300 miljoen bedragen de vastgelegde kredieten 103.465.915 fr.

(Vraag aan Mevrouw Ryckmans-Corin, Vrag. en antw. Kamer 1976-1977, afl. 5, blz. 167).

Wat is er van de gewoonte van ministers (b.v. van Openbare Werken en Nationale Opvoeding) om projecten voor ontwikkelingshulp te beloven zonder voorafgaande raadpleging van de minister van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking?

(Vraag van De Facq,

Vragen en antwoorden Senaat 1976-1977, afl. 3, blz. 89).

Libanon.

De benarde toestand in Libanon trok opnieuw de belangstelling van Burgeon en Glinne, Burgeon wees erop dat het kamp Tall El Zaatar werd uitgemoord zonder enige reactie uit te lokken en dat het niet denkbeeldig is dat het Palestijnse volk systematisch wordt uitgemoord. De progressieve en democratische opvattingen van de representatieve Palestijnse organisaties stroken inderdaad niet met de imperialistische intenties van sommige landen, noch met de economische belangen van de multinationale ondernemingen.

Hij vroeg wat de Belgische regering heeft ondernomen om de slachtpartij Tall El Zaatar te voorkomen en het Palestijnse volk te helpen. Ook Glinne informeerde naar de mogelijkheden tot hulpverstrekking.

Er zijn 2 organisaties in Libanon toegelaten om bijstand te bieden:

1. Het Internationaal Comité van het Rode Kruis (I.C.R.K.) waarvan de leden over het gehele land verspreid zijn;
2. Het United Nations Relief and Works Agency (U.N.R.W.A.) dat in samenwerking met de gespecialiseerde organisaties van de V.N. hulp verleent aan de Palestijnse vluchtelingen waar ook in het Midden-Oosten. België schonk respectievelijk 2 à 5 miljoen aan het I.C.R.K. (zie ook Vrede van oktober 1976) en 2 miljoen boven zijn jaarlijkse bijdrage aan het U.N.R.W.A. voor de Palestijnse vluchtelingen in Libanon. Verder biedt België nog steun aan 300 Libanese studenten en onrechtstreekse hulp via de E.E.G.-programma's. De heersende anarchie maakte elke politieke actie onmogelijk.

(Vragen en antwoorden Kamer 1975-1976, afl. 50, blz. 3252-3254).

Multinationale ondernemingen.

Zou ten overstaan van de M.N.O. die hun filialen hier sluiten toegezegd om zich in hun land van oorsprong terug te trekken, het Belgisch antwoord niet kunnen zijn de handel met de oostelijke landen op te drijven? In de jaren 1959-1975 telde de metaalverwerkende nijverheid 1.099 nieuwe ondernemingen. 116 zijn daarvan reeds gesloten, nl. 97 in de periode 1965-1973 en 53 in 1973-'75. Van de 97.381 arbeidsplaatsen gingen er 7.170 weer verloren. Dit verschijnsel neemt volgens de minister van Economische Zaken geen bijzondere afmetingen aan in verhouding tot het totaal aantal sluitingen. Wat de buitenlandse investeringen betreft zijn er geen initiatieven genomen door landen met staatshandel op 1 of 2 uitzonderingen na. En blijkbaar geen door onze op privé-initiatief steunende ondernemingen!

(Vraag van Deruelles, Ib. 1976-1977, afl. 5, blz. 198-199).

Verspreiding kerncentrales.

Naar aanleiding van leveringen van kerninstallaties en materieel o.m. naar Brazilië en Pakistan wou Radoux graag weten of deze kerncentrales bedoeld waren voor het splitsen van uranium en bijgevolg voor burgerlijke doeleinden (produceren van elektriciteit) of voor het splitsen van plutonium, tot nog toe uitsluitend voor militaire doeleinden aangewend. Is deze export in overeenstemming te brengen met het verdrag dat de Kamer in 1974 bekrachtigde over de niet-verspreiding en de niet-proliferatie van kernwapens? De levering naar Brazilië geschiedt door Duitsland, dat alle mogelijke veiligheidsmaatregelen neemt om te verhinderen dat de installaties voor kernwapens zouden gebruikt worden... De levering aan Pakistan door Frankrijk beantwoordt eveneens aan de door het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (I.A.A.E.) voorgeschreven veiligheidsnormen. Maar de afnemers van deze leveringen verbinden zich slechts de geleverde installaties en de know-how aan de controle van het I.A.A.E. te onderwerpen. Zo bestaat de mogelijkheid dat de opgedane ervaringen gebruikt worden om uraniumverrijkende installaties te bouwen en zo tot het vervaardigen van kernwapens te komen. Om dit gevaar in te dijken heeft België zich binnen het I.A.A.E. aangesloten bij een door verschillende landen geformuleerd voorstel dat beoogt aan Staten die niet gebonden zijn door het non-proliferatieverdrag slechts sensitieve installaties te leveren voor zo ver zij zich bereid verklaren hun volledige installaties aan de controle van het I.A.A.E. te onderwerpen. Bovendien is ons land altijd resoluut voorstander geweest van een non-proliferatiepolitiek en is akkoord terzake.

(Vragen en antwoorden Kamer 1975-1976, afl. 51, blz. 3303-3304).

G.M.

Ook jij kunt een nieuwe lezer winnen voor VREDE. Bij het aanwerven van een abonnement ontvangt u kosteloos een speelplaat met Chileense liederen.

EN NU NAAR BELGRADO

Diegenen die de gebeurtenissen rond de Konferentie van Europese Veiligheid en Samenwerking (K.E.V.S.) volgen weten dat er een belangrijke bijeenkomst op komst is. Immers, in de Slotakte van de K.E.V.S. die in Helsinki op 1 augustus 1975 werd ondertekend, werd ook verklaard „dat de deelnemende landen vastbesloten zijn om het door de Konferentie op gang gebrachte multilaterale proces voort te zetten, door ondermeer een bijeenkomst te organiseren op het niveau van vertegenwoordigers benoemd door de Ministers van Buitenlandse Zaken. Deze bijeenkomst zal de passende modaliteiten vaststellen voor het beleggen van andere ontmoetingen en het organiseren van een nieuwe Konferentie“.

Een voorbereidende vergadering voor het organiseren van bovenvermelde bijeenkomst zal doorgaan op 15 juni 1977 te Belgrado. En daarmee komt Belgrado in het nieuws en is men daar reeds volop bedrijvig om die vergadering op punt te zetten.

Die voorbereiding blijft gelukkig niet alleen tot Belgrado beperkt. In de laatste maanden is de voorbereiding van deze vergadering zowat overal opgedoken : in de parlementaire en politieke middens van deelnemende en niet-deelnemende landen, in de militair-politieke groeperingen (Navo- en Warschaupakt), in officiële instellingen (U.N.O.), en andere initiatieven waarbij de Noordatlantische Raad (groepering van parlementairen uit de Navo-landen) en het internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking zowat de meest toonaangevende zijn.

Laten wij daarom een poging doen om zo objectief mogelijk een aantal gegevens die rond de K.E.V.S. cirkelen te evalueren. Beperken wij ons daarbij tot Europa, al is het duidelijk dat er heel wat zaken zijn die zich wel buiten Europa afspelen, maar toch een grote invloed uitoefenen op het Europese gebeuren. Deze gegevens zouden eveneens heel wat stof tot evaluatie leveren maar houden we het er bij ze op een rijtje te zetten : de globale geopolitieke en geostrategische toestand in de wereld ; de gebeurtenissen in andere regionen van de aardbol zoals het Midden-Oosten, het Zuiden van Afrika, de Indische Oceaan ; de gevolgen van de presidentsverkiezingen in de V.S. en de oprichting aldaar van een Congrescommissie die als opdracht heeft de toepassingen van de derde korf (samenwerking op humanitaire en andere gebieden) in de Oostlanden te controleren ; de re-

cent wel wat geluwde winden uit China over de „Konferentie van Europese Onzekerheid“ ; de activiteiten van de officiële internationale instellingen (zittingen van U.N.O., UNCTAD) ; andere internationale onderhandelingen (SALT, Ontwapeningscommissie Genève, de Noord-Zuid dialoog, de ontmoetingen van „de rijken“ in Puerto Rico, de „77“ en de Niet-gebondenen.

Het rijtje is reeds lang, zeker niet volledig, maar als globaal gegeven wel de moeite waard om het even te vermelden.

Komen we terug naar ons vertrouwd Europa en omschrijven we - in zijn meest belangrijke gegevens - de algemene toestand ondergebracht onder de hoofding : Oost-West-Neutraal. De ongetwijfeld uiterst interessante en meer specifieke gegevens per land zouden later wel eens kunnen worden samengebracht.

Ontleden we dan het algemeen proces - zo noemen we dit historisch gebeuren nog het best - in een aantal uitzichten.

1. Een proces van internationale politiek op basis van vreedzame coëxistentie.

Overal wordt erop gewezen dat het een proces wordt van „lange adem“, waarbij men in het Oosten overtuigd is dat de gunstige factoren uiteindelijk zullen overheersen. Het Westen houdt het meer bij een „wait and see“, terwijl de neutralen onderlijnen dat de Konferentie nog te recent is om daaruit reeds gevolgen te trekken.

Ook de belangrijkheid komt zowat overal naar voor. Bij officiële contacten, vooral bilaterale, wordt er regelmatig en positief naar de Slotakte verwezen, al gebeurt het wel eens meer dat de Westerse beleidsman in zijn land of onder politieke vrienden wel eens minder positieve taal gebruikt dan deze van de officiële verklaringen. Ook tijdens multilaterale ontmoetingen, respectievelijk onder de Balkan- en de Skandinavische landen, kreeg de K.E.V.S. een goede beurt.

In elk geval wordt de belangrijkheid van de K.E.V.S. in het Oosten netjes in een positief kleurtje gestoken. In het Westen zal men er echter andere toonaarden aan toevoegen zoals : vooralsnog eerder ontgoochelend, zeker wat de derde korf betreft : of niet volledig negatief omdat het beter is iets matig in de hand te hebben dan niets ; terwijl ook regelmatig wordt onderlijnd dat de Slotakte geen rechterlijke verplichtingen met zich brengt. Een andere klank horen wij wel bij Willy Brandt, gewezen kanselier van de D.B.R. en initiator van de Oostpolitiek, die tijdens de zitting van 4-5 maart 1976 te Bonn van de Subcommissie over Ontspanning van de Noordatlantische Vergadering (de vrij actieve beweging van parlementairen uit de Navo-landen), verklaarde dat hij niet ontevreden was over de resultaten van de KEVS, maar wel ontevreden dat het Westen geen politiek heeft gehad in de periode na Helsinki.

De neutralen spreken vooral van de belangrijke bemiddelende rol die ze tussen de bestaande blokken kunnen

spelen.

Tenslotte, wat het bestaan van de tien beginselen betreft, zal men overal het belang van hun toepassingen onderstrepen.

2. Een proces van politiek realisme en gerechtvaardigde compromissen.

Zowat overal hoort men positieve klanken over het feit dat men beslissingen heeft kunnen nemen op basis van overeenkomst door consensus, waarmede bedoeld wordt dat men, zonder stemmingen, de zaken heeft uitgepraat tot men een gemeenschappelijk akkoord heeft bereikt. Dit vooral tot voldoening van de kleinere staten die zich op die wijze door de „grote broers“ gevaloriseerd hebben gevoeld, al wijzen juist deze kleine staten op de beperkingen van de consensus die aanleiding kan geven tot verschillende interpretaties en misverstanden.

Politiek realisme spreekt ook uit de erkenning van de verscheidenheden in ideologie en sociaal systeem, met als streefmotief het overstijgen van de konfrontatie die uitgegaan is van de natuur der betrekkingen in het verleden.

Dat dit overstijgen nog heel wat tijd gaat vragen blijft uit tegengestelde reacties. Het Oosten zegt duidelijk dat de ideologische strijd verder gezet zal worden, verklaringen die dan in het Westen zure oprispingen met zich brengen waarbij men dan duidelijk gaat vooropstellen dat de strijd voor de „open-West-maatschappij“ tegen de „gesloten-Oost-maatschappij“ uiteindelijk moet uitmonden in een gemeenschap van open ideologie.

En met dit alles vinden de neutralen dat tot nog toe het geheel meer „blokvestigend“ dan „blokverminderend“ is geweest. In elk geval het ideologische strijdros staat zeker niet op stal en gaat ons nog heel wat heibel bezorgen.

3. Een proces van meer ontwikkelde samenwerking.

Een zoeken en tasten naar aanvaardbare wederzijdse oplossingen schrijdt verder met een zekere vooruitgang in verschillende gebieden. In het domein van de economie, de wetenschap, de techniek, de ruimtelijke ordening, het vervoer en het toerisme zijn een aantal - meestal bilaterale - initiatieven te noteren. Ook zijn er enkele eerste stappen gezet om betere betrekkingen tussen de COMECON en de EEG uit te bouwen. De doorbraak is zeker nog niet voor morgen maar er is een begin van dialoog. In het Oosten moppert men verder omdat men hun in het Westen voor de deur laat staan met de klausule van de meest begunstigde natie, wat dank zij ander handelsvoorwaarden (o.m. invoerrchten en toltarieven) betere condities zou meebrengen, waardoor - en dit wordt dik in de verf gezet - het Westen een zekere hulp zou krijgen om zijn inflatie- en werkloosheidsproblemen een gunstiger beurt te geven. Het Westen groeit naar een zekere opening maar stelt vast dat in het Oosten de economische informatiebronnen weinig ontwikkeld zijn, wijst op de reeds 30 miljard US dollar schulden, de voordelen aan het Oosten die meerdere malen de destijds aan het Westen „geschonken“ Marshall-hulp overtreffen en de gevaren voor de veiligheid wanneer men de „technologische herbewapening“ van het Oosten verder ondersteunt. Tenslotte werd het voorstel van Brejnev om Europese konferenties te organiseren rond de brandende problemen van energie, vervoer en ruimtelijke ordening,

voorlopig als nog niet rijp, netjes aan de kant gelegd. Voorstel dat inmiddels opnieuw werd ingediend bij de Europese economische commissie van de UNO.

Rond de samenwerking op humanitair vlak waaronder de contacten tussen mensen, informatie, cultuur en onderwijs schuil gaat, is reeds heel wat te doen geweest. In het Oosten blijft men zich kwaad afzetten tegen de westerse zenders „Radio Vrijheid“ en „Radio Vrij Europa“ die hun best blijven doen om pro-westerse ideeën en kontra-oosterse kritieken met stevige golvenkracht te verspreiden, wat dan onverzoenbaar zou zijn met de Slotakte en alleen maar het klimaat helpt vergiftigen. In het Westen daarentegen is men niet te spreken over het storen van de zenders, want dat zou eveneens niet in overeenstemming zijn met de Slotakte waarin voor wederzijdse informatie wordt gepleit.

Verder noteert men in het Westen wel enkele gunstige resultaten: er is in het Oosten een klein begin gemaakt met het kunnen bekomen van bepaalde westerse dagbladen, journalisten hebben ruimere armslag gekregen, visa formaliteiten zijn vereenvoudigd en een aantal betwiste gevallen bij familiale herenigingen kregen een oplossing. Niettemin oordeelt men dat binnen deze korf de toepassingen nog heel wat dienen verbeterd te worden en blijft men hameren op vrije en ruime menselijke contacten.

4. Een proces van ontspanning.

Uit de Slotakte blijkt dat alle partners het roerend eens zijn over het belang, het behoud en de verdieping van de ontspanning.

In het Oosten zal men daarbij meermaals de optie van het overstijgen van de huidige verdeeldheid in politico-militaire groeperingen, tot het opdoeken van de militaire blokken, vooropstellen. Het Westen houdt het meer bij het geleidelijk verwijderen van de verschillen tussen de sociale systemen. Intern zit men daarbij wel met een tegenstrijdigheid tussen enerzijds het versterken van het Atlantisch Pakt en anderzijds bepaalde strevingen naar een Westeuropese Unie met eigen verdediging, in te bouwen in een bredere Atlantische structuur. Aangelegenheden die het ontspanningsproces in de toekomst nog zouden kunnen beïnvloeden.

In het kader van de ontspanning is de beginselverklaring meer dan eens aan bod gekomen waarbij meermaals de nadruk werd gelegd dat het er nu op aan komt deze toe te passen in al haar uitzichten. Daarbij zijn er enkele die het meest in het nieuws zijn gekomen.

Het derde beginsel over de onschendbaarheid van de grenzen waarbij men in het Westen nog immer vertelt dat dit voor het Oosten veruit het belangrijkste is gebleven. Het zesde over de niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden waarbij Oost en West zich over Portugal wederzijds in het haar hebben gezeten; Oost naar de inmenging verwijst in het Cyprusprobleem en de verkiezingen in Italië, terwijl eerst Oost en later West uiterst boos is geweest over het buiten-Europa Angola gebeuren. En vooral het zevende: eerbiediging van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden, met inbegrip van de vrijheid van denken, geweten, godsdienst of overtuiging.

Heel wat contestatie in het Westen omdat deze zwak, of in het geheel niet, worden toegepast in het Oosten. Dank

aan de politieke geïnterneerden en uitgewezenen in de S.U., de stakingen in Polen, de strubbelingen rond Berlijn en de uitwijzing van zanger Bierman in de D.D.R. het Memorandum „77” in Tsjecho-Slovakije en de kerkelijke onvrijheden zowat overal. Daardoor gaan sommigen wel eens beweren dat het toegeven van het Westen bij de onschendbaarheid van de grenzen, door het Oosten niet gehonoreerd is geworden op het gebied van de mensenrechten.

Wat de vertrouwenwekkende maatregelen en de voorafgaande aankondiging van grote legermaneuvers en de uitwisseling van waarnemers betreft zijn er wel enkele gunstige gegevens.

Het Warschaupakt heeft reeds een drietal maneuvers gemeld met uitnodiging van waarnemers, al bleken die nogal onvoldaan te zijn omdat ze op een zekere afstand werden gehouden, maar ze waren er en dat gaf reeds een zekere voldoening.

De Navo kondigde reeds negen maneuvers aan met uitnodiging van waarnemers uit het Oosten maar deze hebben zich om ongekende redenen tot nog toe niet gemeld. Ook Zwitserland en Joegoslavië hebben reeds één keer maneuvers aangekondigd, maar de laatste hebben geen waarnemers uitgenodigd.

Zelfs al is er geen formele binding met de KEVS, toch past het hier ook enkele woorden te zeggen over de Onderhandelingen over de wederzijdse strijdkrachten- en wapenverminderingen in Centraal-Europa te Wenen. Deze onderhandelingen, in het Westen als MBFR geïdentificeerd met behoud van de B voor „balanced” of „evenwichtig”, dat echter in de officiële benaming niet voorkomt omdat het hier over een term gaat die het Oosten niet heeft aanvaard, zijn in 1973 begonnen. Het Westen had ondermeer deze onderhandelingen geëist als een voorafgaandelijke voorwaarde om met de KEVS van wal te steken. Ondertussen hebben deze onderhandelingen reeds hun tiende beurt achter de rug, wat overeenkomt met meer dan ruim honderd, weliswaar vrij korte, zittingen. Natuurlijk gaat het om ingewikkelde, complexe en delicate problemen, maar toch is het te betreuren dat dit partijtje biljart, poker of schaak ondertussen nog niet verder is geraakt. De ingediende voorstellen zijn tegenstrijdig gebleven en door het ontbreken van een politieke wil om de moeilijkheden te overwinnen zit men stevig in de stagnatie.

Zonder in detail te treden komen de standpunten op het volgende neer : Oost wil globaal de nu bestaande krachtenverhouding behouden en schuift de onverzoenlijke houding van West vooral in de schoenen van het militair-industrieel kompleks, terwijl West vooral onderstreept dat de politieke ontspanning niet wordt gevolgd door een militaire ontspanning. En de neutralen vinden daarom dat deze aangelegenheid dan ook maar best ter sprake zou moeten komen in Belgrado.

Met dit alles blijft men maar verder wandelen in het straatje van de wapenwedloop en dit zowel strategisch als konventioneel.

Daarmee blijft ook een onevenwicht bestaan en worden de politieke onderhandelingen telkens opnieuw voorbijgestreefd door de ontwikkeling van nieuwe wapensystemen die het wederzijdse wantrouwen alleen maar kunnen verhogen alhoewel men in beide kampen voortdurend zal herhalen dat er buiten ontwapening geen ander

alternatief bestaat.

Belgrado wenkt.

De „toetsingsbijeekoms” van juni in Belgrado komt af en toe reeds in het nieuws en krijgt een zekere portie belangstelling.

Zowat overal zit men in de voorbereiding en wordt er gewerkt aan het opstellen van een bilan-na-Helsinki.

Oost zal daarbij de nadruk leggen op het feit dat het geen klachtenbus hoeft te worden maar wel een objectieve bilan. In het Westen vraagt men zich nog af of het Oosten, na wat het er heeft uitgehaald, het nu niet een beetje rustig aan zou willen doen of er toch opnieuw diep zou willen ingaan. Verder stipt men aan dat twee jaar wel een vrij korte tijd is in zo’n ingewikkeld en lang proces en dat het daarom een eerder beperkt overzicht wordt, waarbij men wel wil vermijden dat er een permanent orgaan zou worden opgericht en het er voorsnag op aankomt een project uit te werken met een aantal concrete initiatieven in de toekomst.

Neutralen menen dat de twee zware jongens - de VS en de SU - op dit ogenblik meer entoesiasme betonen voor hun wederzijdse verhoudingen dan wel voor de KEVS, wat dan weer eens zijn stempel zou kunnen drukken op de bijeenkomst van Belgrado.

En de publieke opinie ?

Het is duidelijk dat de KEVS vooral dan in het Westen een aangelegenheid is geweest - en tot nog toe is gebleven - van diplomaten en een handjevol politiekers. Het is wel te betreuren dat voor een toch wel belangrijke historisch gebeuren, de publieke opinie zo weinig aan zijn trekken is gekomen. Een schaarse en vrij eenzijdige, meestal dan nog negatieve, berichtgeving door de massamedia en een zwakke inzet van de meeste politieke partijen en andere organisaties is hieraan niet vreemd. Ook het besluit „dat de tekst van de Slotakte zal worden gepubliceerd in iedere deelnemende Staat, die deze zal verspreiden en hieraan de grootst mogelijke bekendheid geven” heeft in België een meer dan stiefmoederlijke uitvoering gekregen.

In het Oosten echter hebben de trompetten luider en wijder geschald en zo hebben wij het gevoel dat inzicht en belangstelling van de publieke opinie daar heel wat hoger ligt.

En toch zal men nooit genoeg het belang van de openbare opinie in dit domein kunnen onderlijnen. We leven thans in een overgangsfase. Er bestaat de mogelijkheid van terug te vallen in de atmosfeer van de koude oorlog en er is eveneens de verwarring die blijft bestaan tussen ontspanning enerzijds en concurrentie tussen systemen anderzijds, waarbij nog komt dat er juist op dit gebied weinig ervaring en modellen bestaan die een bepaalde richting kunnen aanduiden.

Het zal er dus op aankomen van te gaan zoeken naar opvattingen die de huidige opties voorbij streven. Dit is geen gemakkelijke opgave omdat politieke en vooral militaire milieus overtuigd zijn dat het voor de publieke opinie allemaal veel te ingewikkeld is. Dit alles nog verhoogd door het feit dat de publieke opinie juist op dit gebied nog niet echt aan het openbaar debat heeft deelgenomen, wat men vanuit de democratische beginselen

alleen maar ten zeerste kan betreuren.

Het belang van het gewicht van de publieke opinie, nu door mekaar geschud tussen de politieke resultaten van de ontspanning-waarbij de KEVS symbool wil staan - en het oorlogsgevaar, dient daarom sterker uitgebouwd en door de beleidsinstanties erkend en in een aangepaste structuur zijn plaats te krijgen. De tijd is gekomen dat naast de reeds opgerichte adviesorganen op sociaal, cultureel en economisch gebied dit ook moet ingevoerd worden in de steeds belangrijker wordende sektor van de buitenlandse politiek.

De KEVS biedt daartoe ondermeer een passende gelegenheid.

Wij staan dus voor de uitdaging dat naast de verantwoordelijken uit de politieke, diplomatieke en wetenschappelijke wereld, het hoogst mogelijke aantal krachten van de publieke opinie zich voor deze doeleinden zou dienen in te zetten.

Bij deze inzet kan geen sprake zijn van pessimisme noch van blind optimisme. Hier is alleen realisme op zijn plaats om de opties duidelijk te bepalen en klaarder te zien om in dit reuzenproces met kleine pasjes voorwaarts te stappen. Heel wat hinderpalen zullen zich op deze weg aandelen en verkeersongevallen zullen zich jammer genoeg wel eens voordoen. Het komt er dan op aan dat de krachten van de publieke opinie uit Oost, West en de neutrale landen zich met open vizier tegemoet treden en zich samen inzetten om menselijke en maatschappelijke waarden tot hogere ontwikkeling te brengen en onwaardigen af te bouwen.

Het is op dit gebied dat ondermeer de activiteiten van het Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking met zetel te Brussel en de daarbij aangesloten Belgische vereniging, zich situeren en alle ondersteuning verdienen.

Robert De Gendt.

„ARBEIDERS VAN EUROPA VERENIGT U VOOR SAMENWERKING EN VREDE IN EUROPA”

Dit is de titel van een brochure die, door de Sociale Commissie van het Internationaal Komitee voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, uitgegeven wordt. De werkgroep die deze originele uitgave samenstelde bestond uit syndikale verantwoordelijken uit Oost en West : België, Groot-Brittannië, Frankrijk, de Duitse Bonds Republiek, Finland, de D.D.R., Roemenië, Polen, Tsjecho-Slovakije en de Sovjet-Unie.

Van Belgische zijde werd hieraan meegewerkt door I. Lindemans en G. Deswert van de Studiediensten van het ACV en Pauwels hoofdredakteur van de Volksmacht. I. Lindemans die de verantwoordelijke was van de werkgroep schetste, tijdens een druk bijgewoonde persconferentie in het Acht Urenhuis te Brussel, de historie van het initiatief. In zijn toelichting wees hij er op hoe men-

sen, die elkaar vooraf niet kenden, en tot verschillende politieke en filosofische strekkingen behoren elkaar hadden leren begrijpen na veel overleg en tot de tekst van de brochure gekomen waren die vandaag in Oost en West, met dezelfde tekst, in verschillende talen zal verschijnen.

De brochure schetst het gevaar van de bewapeningswedloop, de noodzaak van de vreedzame coëxistentie, de betekenis van Veiligheid en Samenwerking in Europa en de Konferentie van Helsinki. Arbeiders uit verschillende landen van Europa krijgen er het woord om hun zienswijze tegenover deze belangrijke problemen naar voor te brengen.

Deze brochure van 74 bladzijden, geïllustreerd met prachtige houtsneden van Frans Masereel, richt zich in een klare taal tot de arbeiders. Tot de 350 miljoen Europese werkers die, wanneer zij zich voor een gemeenschappelijke taak inzetten, alles kunnen verwezenlijken wat zij willen.

„Arbeiders van Europa” is een brochure die niemand mag missen. Zelfs meer.

Het is nodig, overal waar het mogelijk is : in bedrijven, vakbonden, organisaties, scholen, enz. rond deze teksten een gesprek op gang te brengen.

De initiatiefnemers, die voor ons land reeds een tweede druk voorzien, stellen belang in de kritiek en opmerkingen die zouden tot uiting komen per dergelijke discussies ook willen ze graag, aan soortgelijke discussiebijeenkomsten deelnemen.

De brochure is te verkrijgen bij alle syndikale organisaties maar tevens bij Vrede vzw, Onderbergen 51, 9000 Gent door overschrijving van 50 fr. plus 10 fr. port op haar postrekening 000-0956015-80.

GEVOLGTREKKINGEN NA HELSINKI

DE ONTSPANNING MOET DOOR ALGEMENE ONTWAPENING GEVOLGD WORDEN !

Tekst van een uiteenzetting gehouden door Robert De Gendt te Berlijn (D.D.R.).

Inleiding.

Ter inleiding is het belangrijk zich juist te situeren ; daarom dan ook volgende vaststellingen :

1. De overwegingen die in het kader van het thema belicht worden zijn enerzijds „referent persoonlijk“, omdat ze steunen op een persoonlijk denken en werken van feiten, maar ook „referent sociaal“ omdat veel recente documenten en publikaties van organisaties en instanties bestudeerd zijn, met o.m. uittreksels uit Atlantisch Nieuws, Berlijnse Conferentie, Internationale Federatie van Weerstanders, Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking, Noordatlantische Assemblé, Wereldfederatie van Wetenschappelijke Arbeiders, Wereldconferentie van Vredeskrachten, BRD-Komitee voor Vrede, Ontwapening en Samenwerking, het Internationale Leven (Revue Moscou), Pax-Christi Vlaanderen.

2. De referent leeft in een westelijke staat en zelfs indien hij door zijn opdrachten geregelde contacten onderhoudt met personen en verenigingen uit socialistische landen, toch blijft zijn gezichtsveld beperkt en door de realiteit in het Westen gekenmerkt. Daarom blijft het een opgave van de werking het geheel nog objectiever te kristalliseren.

3. Daar het thema luidt : „Gevolgtrekkingen na Helsinki“ beperken de overwegingen zich bijna uitsluitend tot de Europese situatie. Een bewerking van het probleem op wereldvlak zou vanzelfsprekend tot andere overwegingen leiden.

1. **Betere voorwaarden voor militaire ontspanning na de K.V.S.E.**

Het succesrijke einde van de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa heeft een nieuwe etappe ingeleid in de strijd voor een stabiele vrede op dit continent en voor de internationale ontspanning.

De slotakte van de Conferentie van Helsinki geeft tot nog toe de verstrekkende afspraak weer die ooit bereikt werd tussen staten met verschillende politieke, economische en sociale systemen ter ontwikkeling van hun betrekkingen en veelzijdige samenwerking.

Het nakomen en het realiseren van die slotakte zullen de noodzakelijke voorwaarden scheppen niet alleen om de internationale ontspanning uit te breiden en te verdiepen, maar ook om de vreedzame coëxistentie te verstevigen en de veiligheid en samenwerking verder uit te breiden. Er zou een bijzondere betekenis moeten gehecht worden aan de tien principes van de betrekkingen onder staten en aan de bereikte overeenkomst, omdat het noodzakelijk is de politieke ontspanning door de militaire aan te vullen.

Daarbij moet de volgende bepaling uit de slotakte, die door de vertegenwoordigers van 35 staten in Helsinki ondertekend werd, beklemtoond worden : „De deelnemende staten erkennen hun aler voordeel bij pogingen ter vermindering van de militaire confrontaties en ter bevordering van de ontwapening, pogingen die erop gericht zijn de politieke ontspanning in Europa te bevorderen en de veiligheid van alle naties te verstevigen. Ze zijn van de noodzakelijkheid overtuigd, op alle gebieden doelmatige maatregelen te treffen, die door hun omvang en hun aard er tenslotte zullen toe bijdragen een algemene en volledige ontwapening onder strenge en doelmatige internationale controle te bereiken en die naar versteviging van de vrede en van de veiligheid in de hele wereld moeten leiden“.

Uitgaande van die bepaling alsook van de volledige tekst van de slotakte, en ook ter ondersteuning van de overeenstemmende resoluties die door de UNO aanvaard werden, in het bijzonder die van 1975 tijdens de dertigste zitting van de Algemene Vergadering, wordt de hoge verantwoordelijkheid van alle staten vergroot. Die verantwoordelijkheid dragen ze bij hun inspanningen om een vermindering van militaire confrontaties te bereiken en bij hun pogingen zowel wapenarsenaal als strijdkrachten te beperken. Afspraken inzake militaire ontspanning en ontwapening zijn onontbeerlijk om het internationale vertrouwen te versterken.

De internationale betekenis van zulke maatregelen, die Europa direkt of indirekt aangaan, legt daarbij de deelnemende staten van de Europese Veiligheidsconferentie precieze en konkrete plichten op, en wel op volgende gronden.

Ten eerste staan in Europa de twee sterkste groeperingen onmiddellijk tegenover elkaar. Op dit continent bestaat een bijzonder groot bewapeningspotentieel, zijn massavernietigingswapens en strijdkrachten geconcentreerd en komen talrijke buitenlandse militaire steunpunten voor. Ten tweede gingen van Europa de twee wereldoorlogen uit, waardoor voor de Europese staten een bijzondere historische verantwoordelijkheid tegenover de wereldvrede ontstaat om tragedies van die aard te voorkomen. Ten derde maakt in Europa de vooruitgang die hier al geboekt werd op de weg naar veiligheid en samenwerking de zo dringend noodzakelijke maatregelen ter begrenzing en reducering van wapens en strijdkrachten gemakkelijker mogelijk.

Ten slotte zijn in Europa al onderhandelingen over de beperking van strijdkrachten en bewapening begonnen, vooral dan voor het gebied van Midden-Europa.

Verantwoordelijke politici over de hele wereld van talrijke wetenschappelijke instituten en instellingen, waarvan de deskundigheid algemeen erkend is, beklemtonen in hun militair-politieke analyses twee hoofdfactoren :

- Het bestaan van een strategisch evenwicht tussen de twee grote militaire allianties ;
- Het algemeen bekend zijn van een hoge graad van oververzadiging aan wapens, in het bijzonder aan massavernietigingsmiddelen.

De benamingen voor deze hedendaagse verschijnselen kunnen verschillend zijn : „evenwicht der krachten“ „evenwicht van de angst“, „atomair pat“, „overkill capaciteiten“. Ze brengen echter allemaal tot uitdruk

king, dat er vandaag de dag een bewapeningsniveau bestaat waarbij de voortzetting van de bewapeningswedloop de ergste bedreiging voor alle volkeren wordt. Noch een produktieverhoging van de al bestaande wapens, noch de ontwikkeling van nieuwe wapensystemen kunnen de veiligheid van welk land ook verhogen. De bewapeningswedloop leidt tot steeds drukkender lasten, bedreigt de ontspanning en vergroot het gevaar voor een derde wereldoorlog, die hele volkeren en streken zou vernietigen en zelfs de menselijke beschaving zou bedreigen.

2. Enkele hoofdoorzaken van de bewapeningswedloop.

Laten we nu proberen enkele van de belangrijkste hoofdoorzaken van de bewapeningswedloop toe te lichten.

a. De geopolitieke situatie - d.w.z. het net van geografische, historische en maatschappelijke feiten - in een wereld waarin vandaag de dag twee grote staten, de USSR en de USA, over enorme middelen beschikken en gewild of potentieel - een dominerende, ja zelfs imperialistische rol te spelen. Die staten bezitten bovendien een militaire capaciteit om de staten die tot hun groep behoren de nodige hulp en militaire steun te geven. Het feit dat die twee statengroeperingen ook nog tot een volledig ander socio-politiek systeem behoren, beïnvloedt diepgaand die situatie en ligt aan de basis van een verdere eskalatie van de bewapeningswedloop.

b. Die beide statengroeperingen willen hun geografisch-politiek geheel bewaren en zijn er in de huidige toestand van overtuigd dat het voor hun veiligheid noodzakelijk is een sterke militaire positie te behouden. Die sterke militaire positie wordt ook ingeroepen als een belangrijk element bij de internationale politieke onderhandelingen.

In het Westen zal men geregeld horen zeggen: „De NATO is enkel een verdedigingsorganisatie, die we nodig hebben om een eventuele politiek-geografische uitbreiding van het wereldkommunisme tegen te gaan. Zelfs als dat niet zou gebeuren, dan moeten we toch vaststellen dat de USSR zich in de laatste jaren ver boven haar verdedigingsbehoeften bewapend heeft. Een ongelijkheid tussen de NATO en het Warschau-pakt zou tot een „Finlandisering“ kunnen leiden, waarmee dan bedoeld wordt, dat de Sovjetmacht zo groot is, dat ze politieke druk op kleinere westelijke staten kan uitoefenen. In de internationale politiek, waar enkel machtsverhoudingen tellen, mag men niet naïef en onvoorzichtig zijn door vertrouwen te stellen in de „good will“ van een tegenstander, zonder dat men zelf over middelen beschikt om zich te doen respecteren“.

En in socialistische landen luidt het: „We willen al het mogelijke doen om een sfeer te scheppen waarin het doorvoeren van de bewapeningswedloop en van de terugkeer naar de koude oorlog steeds moeilijker valt hun oorlogsgestook op welke wijze ook te rechtvaardigen. We zijn er voorstander van dat de voorbereiding van een oorlog internationaal afgekeurd wordt. Jammer genoeg echter is dit doel nog niet bereikt en mer al onze inzet voor de vrede zijn we geen pacifisten.“

Mochten de socialistische staten in deze situatie hun weerbaarheid verwaarlozen, dan zouden ze daarmee alle lessen uit de geschiedenis bewijzen dat l - slechts die krachten aanmoedigen die pleiten voor nieuwe bewapeningsresearch en wapenproductie en die nog altijd hopen een militair overzicht te kunnen verwerven om het nadien als machtsmiddel in te zetten. De socialistische

gemeenschap zal ook al kost het grote inspanningen alles doen om avontuurlijke verzuchtingen van die aard te verijdelen; daarop kunnen alle volkeren rekenen.

c. De winstpolitiek waarbij in kapitalistische landen, in de eerste plaats d.m.v. het militair-industrieel complex (MIK), op het gebied van bewapening de hoogste winsten gerealiseerd worden.

d. Het militarisme waarbij opties en prioriteiten inzake weerbaarheid bijna uitsluitend in de handen van technocratische militairen liggen, mensen dus die altijd naar een strategisch en taktisch overzicht streven, met een eigen dynamiek van de bewapeningswedloop als resultaat. Dat militarisme heeft een goed overwogen verbondenheid met politiek en met politieke, economische en wetenschappelijke instanties en actieve organisaties.

Enkel in het kader van de NATO hebben ongeveer 300 commissies, subcommissies en werkkringen geregeld en ononderbroken werkzaamheden. Die zich tot bijna alle gebieden van het leven uitstrekken. Daardoor kan men rustig beweren dat er niet enkel een MIK, maar ook een militair-industrieel-politiek complex bestaat, waarbij men nu al over bewapeningsplannen spreekt die ver in de jaren tachtig moeten gerealiseerd worden.

e. De bijzonder snelle ontwikkeling van de wapentechnologie, waarbij men zich alleen al om opnieuw te kunnen investeren - verplicht voelt verouderde wapens te moeten verkopen, zodat er zich overal in de wereld nieuwe gevaren voor conflicten en oorlogen voordoen.

f. De aanwezigheid van een welbepaalde denkwijze in de kleinere staten, die bij de opinievorming een buitengewone rol speelt. Daarbij laat zich een eigenaardig proces gelden. Inderdaad, enerzijds is er de tevredenheid dat men bij een Goliath - dus een grootmacht - een zekere geborgenheid vindt voor heel wat problemen van het leven, niet in het minst voor veiligheidsproblemen, maar anderzijds beleeft men ogenblikken waarbij men zich door die zelfde Goliath ongelijk behandeld, ja zelfs gedomineerd voelt.

Uit die achtergrond ontstaan tegengestelde houdingen: de eenen keuren de bewapeningswedloop goed, terwijl anderen zich ertegen verzetten, zodat een eenheidsfront tegen de bewapeningswedloop niet gemakkelijk te vormen is.

Hieraan kan men nog toevoegen dat de publieke opinie in vele landen jammer genoeg een zwakke rol speelt en in de meeste gevallen over geen officiële inspraakorganen beschikt in het kader van de internationale politiek. Daardoor beperkt de bewapeningswedloop zich tot een kleine groep politici, militairen, en diplomaten, die zijn dan ook gemakkelijker te beïnvloeden door mensen uit de wapenindustrie, die met de „haute finance“ goede betrekkingen onderhouden.

g. Als men al die elementen samen neemt, is het duidelijk dat scepticisme met betrekking tot de mogelijkheid een reële ontwapening te verwezenlijken nog erg wijd verspreid is.

Een verklaring hiervoor is te vinden in het heersende wantrouwen bij de staten en statengroeperingen, in de angst die daaruit voortvloeit en in de mening dat de veiligheid van het land dat ontwapening voorstaat, bedreigd wordt.

Voldoende veiligheids garanties bieden en een klimaat van vertrouwen scheppen vormen dus wel degelijk de basis voor elke vooruitgang op de weg naar ontwapening.

king, dat er vandaag de dag een bewapeningsniveau bestaat waarbij de voortzetting van de bewapeningswedloop de ergste bedreiging voor alle volkeren wordt. Noch een produktieverhoging van de al bestaande wapens, noch de ontwikkeling van nieuwe wapensystemen kunnen de veiligheid van welk land ook verhogen. De bewapeningswedloop leidt tot steeds drukkender lasten, bedreigt de ontspanning en vergroot het gevaar voor een derde wereldoorlog, die hele volkeren en streken zou vernietigen en zelfs de menselijke beschaving zou bedreigen.

2. Enkele hoofdoorzaken van de bewapeningswedloop.

Laten we nu proberen enkele van de belangrijkste hoofdoorzaken van de bewapeningswedloop toe te lichten.

a. De geopolitieke situatie - d.w.z. het net van geografische, historische en maatschappelijke feiten - in een wereld waarin vandaag de dag twee grote staten, de USSR en de USA, over enorme middelen beschikken om geweld - of potentieel - een dominerende, ja zelfs imperialistische rol te spelen. Die staten bezitten bovendien een militaire capaciteit om de staten die tot hun groep behoren de nodige hulp en militaire steun te geven. Het feit dat die twee statengroeperingen ook nog tot een volledig ander socio-politiek systeem behoren, beïnvloedt diepgaand die situatie en ligt aan de basis van een verdere eskalatie van de bewapeningswedloop.

b. Die beide statengroeperingen willen hun geografisch-politiek geheel bewaren en zijn er in de huidige toestand van overtuigd dat het voor hun veiligheid noodzakelijk is een sterke militaire positie te behouden. Die sterke militaire positie wordt ook ingeroepen als een belangrijk element bij de internationale politieke onderhandelingen.

In het Westen zal men geregeld horen zeggen: „De NATO is enkel een verdedigingsorganisatie, die we nodig hebben om een eventuele politiek-geografische uitbreiding van het wereldkommunisme tegen te gaan. Zelfs als dat niet zou gebeuren, dan moeten we toch vaststellen dat de USSR zich in de laatste jaren ver boven haar verdedigingsbehoeften bewapend heeft. Een ongelijkheid tussen de NATO en het Warschau-pakt zou tot een „Finlandisering“ kunnen leiden, waarmee dan bedoeld wordt, dat de Sovjetmacht zo groot is, dat ze politieke druk op kleinere westelijke staten kan uitoefenen. In de internationale politiek, waar enkel machtsverhoudingen tellen, mag men niet naïef en onvoorzichtig zijn door vertrouwen te stellen in de „good will“ van een tegenstander, zonder dat men zelf over middelen beschikt om zich te doen respecteren“.

En in socialistische landen luidt het: „We willen al het mogelijke doen om een sfeer te scheppen waarin het de voorvechters van de bewapeningswedloop en van de terugkeer naar de koude oorlog steeds moeilijker valt hun oorlogsgestook op welke wijze ook te rechtvaardigen. We zijn er voorstander van dat de voorbereiding van een oorlog internationaal afgekeurd wordt. Jammer genoeg echter is dit doel nog niet bereikt en met al onze inzet voor de vrede zijn we geen pacifisten.“

Mochten de socialistische staten in deze situatie hun weerbaarheid verwaarlozen, dan zouden ze daarmee - alle lessen uit de geschiedenis bewijzen dat - slechts die krachten aanmoedigen die pleiten voor nieuwe bewapeningsresearch en wapenproductie en die nog altijd hopen een militair overzicht te kunnen verwerven om het nadien als machtsmiddel in te zetten. De socialistische

gemeenschap zal - ook al kost het grote inspanningen - alles doen om avontuurlijke verzuchtingen van die aard te vrijdelen; daarop kunnen alle volkeren rekenen.

c. De winstpolitiek, waarbij in kapitalistische landen, in de eerste plaats d.m.v. het militair-industrieel complex (MIK), op het gebied van bewapening de hoogste winsten gerealiseerd worden.

d. Het militarisme waarbij opties en prioriteiten inzake weerbaarheid bijna uitsluitend in de handen van technocratische militairen liggen, mensen dus die altijd naar een strategisch en taktisch overzicht streven, met een eigen dynamiek van de bewapeningswedloop als resultaat. Dat militarisme heeft een goed overwogen verbondenheid met politici en met politieke, economische en wetenschappelijke instanties en actieve organismen.

Enkel in het kader van de NATO hebben ongeveer 300 commissies, subcommissies en werkkringen geregeld en ononderbroken werkzaamheden, die zich tot bijna alle gebieden van het leven uitstrekken. Daardoor kan men rustig beweren dat er niet enkel een MIK, maar ook een militair-industrieel-politiek complex bestaat, waarbij men nu al over bewapeningsplannen spreekt die ver in de jaren tachtig moeten gerealiseerd worden.

e. De bijzonder snelle ontwikkeling van de wapentechnologie, waarbij men zich - alleen al om opnieuw te kunnen investeren - verplicht voelt verouderde wapens aan derden te verkopen, zodat er zich overal in de wereld nieuwe gevaren voor conflicten en oorlogen voordoen.

f. De aanwezigheid van een welbepaalde denkwijze in de kleinere staten, die bij de opinievorming een buitengewone rol speelt. Daarbij laat zich een eigenaardig proces gelden. Inderdaad, enerzijds is er de tevredenheid dat men bij een Goliath - dus een grootmacht - een zekere geborgenheid vindt voor heel wat problemen van het leven, niet in het minst voor veiligheidsproblemen, maar anderzijds beleeft men ogenblikken waarbij men zich door die zelfde Goliath ongelijk behandeld, ja zelfs gedomineerd voelt.

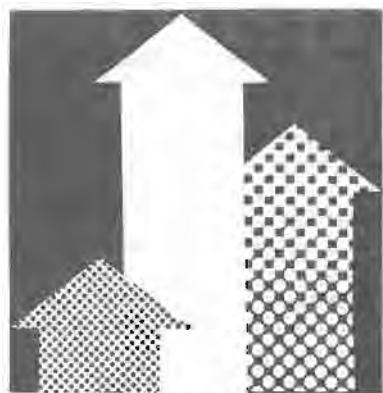
Uit die achtergrond ontstaan tegengestelde houdingen: de enen keuren de bewapeningswedloop goed, terwijl anderen zich ertegen verzetten, zodat een eenheidsfront tegen de bewapeningswedloop niet gemakkelijk te vormen is.

Hieraan kan men nog toevoegen dat de publieke opinie in vele landen jammer genoeg een zwakke rol speelt en in de meeste gevallen over geen officiële inspraakorganen beschikt in het kader van de internationale politiek. Daardoor beperkt de bewapeningswedloop zich tot een kleine groep politici, militairen en diplomaten; ze zijn dan ook gemakkelijker te beïnvloeden door mensen uit de wapenindustrie, die met de „haute finance“ goede betrekkingen onderhouden.

g. Als men al die elementen samen neemt, is het duidelijk dat scepticisme met betrekking tot de mogelijkheid een reële ontwapening te verwezenlijken nog erg wijd verspreid is.

Een verklaring hiervoor is te vinden in het heersende wantrouwen bij de staten en statengroeperingen, in de angst die daaruit voortvloeit en in de mening dat de veiligheid van het land dat ontwapening voorstaat, bedreigd wordt.

Voldoende veiligheidsgaranties bieden en een klimaat van vertrouwen scheppen vormen dus wel degelijk de basis voor elke vooruitgang op de weg naar ontwapening.

dokument

RHODESIE

EINDE VAN HET BLANK PARADIJS IN ZICHT ?

Reeds meer dan tien jaar éézijdig onafhankelijk.

Ian Smith werd op 13 april 1964 als leider van het extremistische „Rhodesian Front“ premier van Rhodesië, dat in 1963 een zelfbesturende kolonie binnen het Gemenebest werd. De onderhandelingen welke tussen premier Wilson van Groot-Brittannië en Smith in de volgende jaren 1964 en 1965 **WERDEN GEVOERD** leverden geen resultaat, door de weigering van de koppige blanke Rhodesiërs de macht over te dragen aan de zwarte meerderheid.

Gesterkt door de overweldigende kiesoverwinning van zijn Front-Partij in mei 1965 verbrak Smith op 11 november de banden met Groot-Brittannië en door de ondertekening van de „Unilateral Declaration of Independence“ (UDI) werd Rhodesië éézijdig onafhankelijk. De Britse regering ging over tot administratieve, politieke en economische sancties - waaronder het uitstoten uit de Sterling-zone en het verlies van elke voorkeursbehandeling binnen de Commonwealth - die evenwel geen resultaat opleverden. Premier Wilson dierf evenwel niet

overgaan tot militaire sancties. Ook de oproep van de UNO-Veilighedsraad aan alle leden van de V.N. om hun economische banden met Rhodesië te verbreken - waartegen verzet werd getekend door Zuid-Afrika en Portugal - hadden geen effect. Verdere besprekingen tussen Wilson en Smith in 1966 en 1968, die telkens te water werden gevoerd, leidden niet tot een akkoord.

Na een referendum in 1970, dat bijna uitsluitend onder de blanke bevolking werd gehouden, en een uitgesproken succes werd voor de politiek van Smith, riep deze laatste op 2 maart 1970 de republiek uit onder een nieuwe grondwet. Niettegenstaande de Britse regering ook deze stap terecht illegaal verklaarde, werden toch opnieuw onderhandelingen aangeknoopt. In november 1971 werd een voorlopig akkoord gesloten tussen de Rhodesische en Britse regeringen, dat het volgend jaar massaal werd afgewezen door de Afrikaanse bevolking. Na deze nieuwe mislukking oordeelde Groot-Brittannië dat blank en zwart eerst tot overeenstemming moesten komen over hun grondwettelijke toekomst, alvorens opnieuw tussen Londen en Salisbury kon gepraat worden.

Diktatuur van een blanke minderheid.

De noodtoestand, die ten tijde van de UDI (1965) werd afgekondigd, blijft nog steeds van kracht en stelt de regering in staat een aantal beperkingen op te leggen. Er bestaat een complete censuur van de pers en de regering controleert zowel de televisie als de radio volledig. Het huidige aantal politieke gevangenen werd door Amnesty International geschat op meer dan driehonderd. Bovendien vermeldt Amnesty International dat gedetineerden gemarteld of geslagen werden tijdens ondervragingen. De huidige volksvertegenwoordiging omvat 72 leden, 50 blanken rechtstreeks door blanken verkozen en 22 zwarten waarvan de ene helft rechtstreeks, en de andere helft onrechtstreeks werd verkozen. Ze vertegenwoordigen enerzijds de 274.000 blanken, waarvan bijna 60 procent niet in Rhodesië werd geboren, anderzijds de 5,9 miljoen zwarten.

De in het geheim gevoerde besprekingen tussen Smith en de methodistische bisschop Muzorewa van de African National Council (ANC) einde 1973 leidden het volgend jaar tot het Lusaka-akkoord. Hierdoor werd de parlementaire vertegenwoordiging van de zwarten van de voordien 16 zetels op 22 zetels gebracht; tevens zouden alle Afrikaanse politieke gevangenen worden vrijgelaten. Deze overeenkomst werd evenwel op gebrekkige wijze door de regering Smith nageleefd - de beloofde invrijheidstelling van politieke gevangenen werd slechts gedeeltelijk gerealiseerd - zodat de euforie maar van korte duur was. Ook de ontmoeting van Smith met de zwarte nationalistische leiders boven de Zambesi-stroom in augustus 1975 leverde geen resultaat op.

Telkens werden de zwarte leiders voorgehouden dat een geduldige en gematigde onderhandelings tactiek de gewenste resultaten zou opleveren. Het gaat er bij Smith

steeds om met vage beloften de tegenpartij aan het lijntje te houden, deze onderling te verdelen en de eigenlijke onderhandelingen steeds maar uit te stellen.

De bevrijdingsstrijd om Zimbabwe.

Sedert december 1972 is een groeiende gewapende weerstand actief, vooral in het N.O. van het land. Om de zwarte bevolking in de opstandige gebieden te „beschermen“ tegen guerrilla-strijders wordt deze sedert de tweede helft van 1973 ondergebracht in „Protected Villages“, die ongeveer 40 ha groot zijn en volledig worden afgesloten. Deze „beschermde“ dorpen moeten - naar het voorbeeld van de hergroeperingskampen in de voormalige Portugese kolonies - ervoor waken dat de vrijheidsstrijders van de bevolking gescheiden blijven. Volgens voorzichtige ramingen zouden meer dan één miljoen mensen in deze dorpen leven.

Hulpverlening aan de guerrilla's wordt met de dood gestraft.

Belangrijk bij de repressie is ook het gebruik van zwarte stamhoofden, die ideologische invloed uitoefenen op de zwarte eenheden in het Rhodesisch leger die er niet voor terug schrikken bloedige operaties tegen guerrilla-strijders te helpen uitvoeren.

De bevrijdingsbewegingen die strijden voor een vrij Zimbabwe zijn : de ZANU (Zimbabwe African National Union) van Sithole, die de macht met geweld wil veroveren, en de ZAPU (Zimbabwe African People's Union) van Joshua Nkomo, die langs de meer gematigde parlementaire weg haar doel wil bereiken. De A.N.C. (African National Council) van bisschop Muzorewa is het overkoepelend orgaan van beide. De guerrilla-beweging ZIPA (Zimbabwe Volksbevrijdingsleger) volgt dezelfde politieke lijn als deze van het Frelimo en de MPLA en wordt geleid door haar politieke sekretaris Machingara en de bevelhebber Rex Nhongo. De nationalistische leider Mugabe staat ideologisch het dichtst bij de ZIPA en als hun niet-officiële spreekbuis met een sterke achterban bekleedt hij onbetwistbaar een sterke machtspositie. Hij slaagde er in oktober 1976 in een eenheidsfront te vormen met Nkomo, nl. het Patriotisch Front. De tegenstellingen tussen de Rhodesische bevrijdingsbewegingen betreffen op de eerste plaats tactische problemen en kennen zeker niet het antagonistische karakter als deze in Angola. Alle streven ze naar de overwinning op het tribalisme, de eenmaking van het militair kommando, de integratie van de buitenlandse steun en het vermijden van een internationalisering van de tegenstelling Moskou-Peking.

Veranderde situatie voor het minderheidsregime van I. Smith.

De dekolonisatie van de Portugese kolonies in Afrika leidde tot de vestiging van socialistische regimes in Angola en Mozambique. Aldus werd Rhodesië bijna volledig ingesloten door haar vijandige zwarte buurstaten. Het regime van Smith is nu meer dan ooit afhankelijk van haar zuidelijke buur en trouwe bondgenoot, het Zuid-Afrika van premier Vorster. Vorster gaat in het kader van zijn détente-politiek tegenover de zwarte staten van Afrika enigszins akkoord met een zwart meerderheidsregering in Rhodesië, hoewel hij in zijn land de apartheidspolitiek, vooral na de bloedige onlusten in Soweto

en Kaapstad in de zomer van 1976, nog strakker handhaaft.

Aldus wil Vorster de aandacht toespitsen op Rhodesië, om onopgemerkt zijn eigen regime verder te zetten.

Sedert de onafhankelijkheid van Mozambique in 1974 verleent dit land onderdak aan enkele duizenden Rhodesische guerrilla's, die worden klaargestoomd voor de strijd tegen het regime van Smith. In de eerste maanden van vorig jaar werden in drie kampen in Oost-Mozambique en in enkele kampen in Zuid-Tanzania tussen de 12.000 en 15.000 Zimbabweanse vrijheidsstrijders opgeleid door Chinese, Tanzaniaanse en Mozambikaanse instructeurs. Het gaat hier voornamelijk over troependelen van de ZANU.

Sinds februari 1976 werd vanuit Mozambique een groots guerrilla-offensief ingezet tegen het Rhodesisch leger. Op 3 maart 1976 ging president S. Machel van Mozambique over tot het sluiten van alle grenzen met Rhodesië. Alle communicatie werd opgeschort evenals alle goederen- en personenverkeer over land of in de lucht naar Rhodesië. Tevens werden alle goederen van Rhodesische firma's, personen en van de regering in beslag genomen. Hierdoor werd Rhodesië nog meer economisch afhankelijk van Zuid-Afrika, daar alle goederenverkeer via dit land moet worden georganiseerd, wat een bom geld kost en dan ook een financiële adering betekend voor Rhodesië. Ook Mozambique loopt economische schade op met deze boycot door het wegvallen van buitenlandse deviezen door de transithandel vanuit Rhodesië en door Mozambikaanse gastarbeiders aldaar.

Rhodesië reageerde tegen de guerrilla-activiteiten vanuit Mozambique met het aanleggen van een „no go-zone“ - met draadversperringen en mijnevelden - langs de 1.300 km lange grens met Mozambique ; het installeren van leger kampen, het opdrijven van het aantal „protected villages“ en talrijke aanvallen - vooral vanuit de lucht - op Mozambikaanse dorpen op jacht naar Rhodesische vrijheidsstrijders.

Ook van de Noordelijke buur Zambia heeft Smith niet veel goeds meer te verwachten, president Kaunda ondersteunt Nkomo en verklaarde na de vruchteloze gesprekken tussen Smith en Nkomo (decemb. 1975-maart 1976), dat de strijd voor Zimbabwe op het slagveld zal uitgevochten worden. In tegenstelling met de oorlog in Angola ziet het er hier naar uit dat Kaunda niet meer aan de kant van de verliezers wil staan, en aldus niet indruist tegen de politiek van het Frelimo en de MPLA. De kortste weg voor het Zambiaanse koper loopt bovendien nog steeds over Salisbury naar de haven van Beira in Mozambique. Het is voor hem van groot belang dat de grenzen met Rhodesië in afzienbare tijd weer open komen. Kaunda is evenwel eerder gematigd en staat heel wat terughoudender tegenover de radikaliserende van de guerrilla-strijders. Deze laatste kunnen evenwel rekenen op een belangrijke logistieke steun van Tanzania.

Bij de aanvang van vorig jaar bereidde het Smith-regime zich sterk voor op een burgeroorlog met de zwarte bevolking. Een echte belegeringsgeest maakte zich meester van de blanke bevolking. Vele settlers namen hun koffers. Tevens werd het effectief van de troepen sterk op-

gevoerd : 12 tot 15.000 man zijn op het ogenblik onder de wapens en 25.000 man met inbegrip van politie en reserve-politie kunnen worden opgeroepen. Het beroepsleger van 4.000 man bestaat voor tweederde uit Afrikanen, maar er zijn geen zwarte officieren. Overal werden burgerlijke milities uit de grond gestampt. Zo wordt de schatkist geplunderd voor het defensiebudget. De repressie op de zwarte bevolking nam wild toe. In Engeland en West-Duitsland werden grote wervingscampagnes voor huurlingen gevoerd.

De sleutel tot het economisch en militair voortbestaan van het blanke regime ligt nu meer dan ooit in Pretoria. Door de sluiting van de grens met Mozambique, maar ook van deze met Zambia betekent de spoorwegverbinding met Zuid-Afrika de levensader. Ook voor de levering van militair materieel aan Rhodesië bekleedt Zuid-Afrika een sleutelpositie. Toch moest Smith voor de versterking van zijn eerder zwakke luchtmacht beroep doen op het Westen.

De regering van Smith is dus uiterst afhankelijk van beslissingen die in Zuid-Afrika worden genomen. Dit laatste haalt nu natuurlijk grote winsten uit deze transakties en handelsakkoorden.

Door de kritieke verloop van de gebeurtenissen in zijn land werd Smith genoopt beroep te doen op Groot-Brittannië. Voor het eerst sedert 1972 wordt Engeland uitgenodigd deel te nemen aan de onderhandelingen voor een oplossing van het Rhodesisch konflikt. Niet dat hiermee de oude geschillen tussen Groot-Brittannië en Rhodesië opgeruimd zijn, maar wel omdat het er Smith in de eerste plaats om te doen is zoveel mogelijk tijd te winnen om het blanke minderheidsregime van het „Rhodesian Front” zo lang mogelijk in stand te houden.

(1) De Nieuwe, nr. 660, p. 11.

Het plan Kissinger.

Groot-Brittannië reageerde begin 1976 vrij gereserveerd op Smith's nieuwe grillen om via onderhandelingen toch tot een oplossing te komen van het konflikt. Een eerste Britse bemiddeling mislukte eind februari 1976. In maart kwam Callaghan, de Britse Minister van Buitenlandse Zaken, met een tweetrapsplan voor de crisis, dat evenmin resultaat opleverde.

Om een hernaling van het sukses van de socialistische bevrijdingsbewegingen in Angola en Mozambique in Rhodesië te voorkomen ondernam Kissinger, de toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, vanaf april 1976 belangrijke stappen om het konflikt op diplomatieke weg op te lossen.

Hij voerde gesprekken in Afrika met de leiders van Rhodesië, Zuid-Afrika, de frontlijnstaten (Mozambique, Zambia, Tanzania en Botswana) en zelfs met nationalistische leiders van Rhodesië. Smith bleef terug erg koppig, daar de blanke minderheid er gewoon niet aan denkt haar regime op te geven.

Onder druk van Londen en Washington en gedreven door zijn eigen belangen heeft Vorster zijn uiterste best gedaan om aan Smith een „verligte” politiek op te dringen. Na het onderhoud van Kissinger met Smith in Pretoria op 19 september 1976, deelde Smith op 24 september mee dat hij akkoord ging met Kissinger's plan. Hiervoor hadden Kissinger en Vorster bedreigd de economische banden met Rhodesië te verbreken.

Het plan Kissinger behelsde in de eerste plaats de pariteit van de rassen op parlementair vlak. De 5,9 miljoen zwarten zouden evenveel vertegenwoordigers krijgen als de 274.000 blanken. Deze toegeving van Smith stond reeds tien jaar lang in de grondwet. Dit zou dus eindelijk in de praktijk worden omgezet. De twee voorwaarden die er werden aan toegevoegd maken heel het akkoord weer waardeloos. In de eerste plaats zou de parlamentsraad met consensus of met drievierde meerderheid dienen te beslissen. Dit betekent dus dat de zwarten geen enkele verandering zullen kunnen doorvoeren. Daarenboven werd met geen enkel woord gerept over verkiezingsmodaliteiten. In de tweede plaats zou de guerrilla-beweging de strijd dienen te staken.

Bovendien zouden de internationale sankties tegen Rhodesië moeten worden opgegeven en in de overgangsregering zouden de belangrijke ministerposten van defensie en openbare orde voor de blanken gereserveerd worden. Deze voorstellen komen er aldus op neer dat het huidige bewind wordt voortgezet onder het mom van een zwarte meerderheid omdat alle machtsmiddelen in handen van de blanken zouden blijven. Het is dus nogal normaal dat de nationalistische leiders het voorstel hebben verworpen.

Een Rhodesisch regeringsmemorandum dat via de Sunday Times is uitgelekt, pleitte voor de aanvaarding van het hen opgedrongen plan omdat indien het plan uiteindelijk zou mislukken, Rhodesië over twee of drie jaar beter toegerust zou zijn om de guerrilla-strijders aan te pakken. Door de opheffing van de sankties zou men al die tijd ongestoord handel kunnen drijven, om de zwaar gehavende economie op te peppen en oorlogsmateriaal aan te voeren (1). Het uitlekken van dit memo heeft een bijna fatale slag toegebracht aan Smith's diplomatieke

geloofwaardigheid.

De missie van Kissinger is, ondanks de euforistische initiële reacties, in feite mislukt.

De Konferentie van Genève.

Na de aanvaarding van het plan Kissinger door Smith in september 1976 toonde de Plan zich bereid een Rhodesië-konferentie te organiseren.

Deze konferentie ging van start te Genève op 28 oktober, onder voorzitterschap van de Britse UNO-ambassadeur Ivor Richard. Deelnemers waren de regering Smith en vier leiders van de voornaamste bevrijdingsbewegingen, nl. Nkomo, Mugabe, Sithole en Muzorewa. Dat het Geneefse overleg er, tegen de meeste verwachtingen in, kwam was het gevolg van een Amerikaans initiatief. Hoewel ze er in Genève officieel niet aan te pas komen, voeren de Amerikanen toch een aanwezigheidsbeleid, als bemiddelaars.

De konferentie werd evenwel reeds op 14 december verdaagd naar 17 januari 1977. In de tijdspanne van zeven weken werd geen concreet resultaat bereikt. Tot 15 november werd hoofdzakelijk gesproken over de onafhankelijkheidsdatum. Twee kompromisoplossingen van Richard waren nodig vooraleer op 26 november, na moeilijke onderhandelingen 1 maart 1978 aanvaard werd als kompromisdatum voor de onafhankelijkheid, maar er kon nog geen overeenstemming worden bereikt over de samenstelling van een interim-regering en een precieze timing voor alles wat de onafhankelijkheid nog moet voorafgaan.

Het was evenwel reeds voor de konferentie duidelijk dat Smith geen stap verder wou zetten dan het dubieuze plan Kissinger. De grootste troef van de nationalistische leiders op het ogenblik is namelijk dat ze eensgezind optreden. Kissinger, Vorster en de Smith-regering hadden gehoopt dat ze het op een koopje zouden kunnen gooien met de minder radicale leiders in de nationalistische beweging. Het is waarschijnlijk te danken aan de politieke druk van de frontlijnstaten, het tactisch inzicht van Mugabe en de sterkte van het bevrijdingsleger dat zelfs Nkomo, in Genève een radicale en zelfs gewapende bejegeling van het dekolonisatieproces voorstaat.

Guerrilla en onderhandelingen.

Het Rhodesische leger is voor het ogenblik bijzonder actief tegen de guerrilla-strijders die hun steunpunten in Mozambique hebben. Op 20 november en 15 december II. ondernamen Rhodesiërs hevige aanvallen op Mozambikaans grondgebied. De aanhangers van Smith's Frontpartij vatten nieuwe moed door de blanke militaire suksessen. Deze terreuracties op de grensdorpen van Mozambique verhinderden echter niet dat de Rhodesische guerrilla-soldaten in november 1976 hun activiteiten verhoogden.

De Britse voorzitter I. Richard is nu aan een tweede ronde toe in zijn pendeldiplomatie in de hoop de Geneefse konferentie uit de impasse te halen.

Op 10 januari 1977 hield Richard in Lusaka besprekingen met de presidenten van Mozambique, Zambia en Tanzania. Zijn plan, dat voorziet in het stopzetten van guerrilla-oorlog in Rhodesië als een overgangsregering

met zwarte meerderheid en onder Brits toezicht in Rhodesië komt, genoot geen volledige steun van de frontlijnstaten. Deze laatste schaarden zich op 9 januari formeel achter het Patriottisch Front. Richard hoopt verder binnenkort de leiders van het Patriottisch Front te Lusaka te spreken. Volgens de laatste persberichten zal de Geneefse Konferentie niet op het voorziene tijdstip kunnen worden hervat.

Zolang het probleem-Rhodesië niet definitief opgelost is kan de verdeeldheid onder het Afrikaans verzet worden aangewakkerd. Het ligt in de bedoeling van de V.S.A. nu niet langer de blanke minderheidsregimes te steunen op het politiek vlak, maar aan te sturen op het aan de macht brengen van een zwart regime dat geen bedreiging vormt voor de Westerse belangen. Daarvoor is Washington desnoods bereid de bevoorrechte posities van de blanke minderheid op te offeren.

Namens AKZA-Gent,
Filip De Paepe.

Geraadpleegde informatiebronnen :

Tijdschrift voor Diplomatie december 1976.

De Nieuwe, nrs 607, 653 en 660,

Spectator, 15.11.1975 en 13.3.1976.

Bevrijdingsberichten, april 1976.

„Daily World“ (USA)

ANTI-APARTHEIDSWEEK :

21 TOT 27 FEBRUARI

„Er is nu een nieuw woord dat men de volgende jaren in alle woordenboeken, in al de talen van de wereld zal terugvinden. Dit woord is SOWETO“, aldus Ramesch Chandra, sekretaris-generaal van de wereld-vredesbeweging. Soweto symboliseert de onvoorstelbare brutaliteit en wreedheid van het apartheidsregime in juni van 1976 en de daaropvolgende maanden.

Het betekent de blinde haat van het racisme, dat kinderen en jonge mensen verwondt, verminkt en doodt. Maar Soweto betekent meer dan dat. Het betekent vooral de opstand van een volk, dat de ketens van onderdrukking, apartheid en slavernij wil afschudden. De gebeurtenissen van 1976 hebben de bevrijdingsstrijd tot nieuwe hoogten gevoerd.

De opstand begon op 16 juni in het zwarte getto Soweto. Aanleiding was het verzet tegen het verplichte Afrikaans op de scholen. Diepere reden is de apartheid en onderdrukking. Met duizenden kwamen de scholieren op straat, de gebalde vuist omhoog, „Amandla Ngawethu“ roepend - „de macht aan ons“.

Ondanks alles is het zelfbewustzijn en de strijdbaarheid van de niet-blanke bevolking enorm toegenomen. Het ANC, de overkoepelende bevrijdingsbeweging van Zuid-Afrika heeft steeds gewaarschuwd dat het geduld van het volk niet eindeloos is. Op een dag moet het kruitvat ontploffen.

Het ANC werd in 1912 gesticht. De zwarte leiders hadden immers gemerkt dat de verschillende stammen afzonderlijk gemakkelijk werden onderworpen. Ze hoopten nu door front te vormen in onderhandelingen een verbetering van het zwarte lot te kunnen afdwingen. In die tijd testten de Aziaten, onder leiding van Mahatma Gandhi reeds de mogelijkheden uit van geweldloze actie. Intussen verslechterden de levensomstandigheden van de Afrikanen zienderogen. De reservaten, de basis voor de latere bantoestams, werden beperkt tot 13 procent van de totale oppervlakte en waren geenszins in staat de zwarte bevolking te herbergen. Intussen had een gans systeem van wetten de infrastructuur van de vroegere ekonomie reeds gebroken.

Om slechts één voorbeeld te geven : de hutbelasting verplichtte de zwarten belasting in geld te betalen. En geld om belasting te betalen kon alleen verdiend worden in de mijnen en fabrieken en op de boerderijen van de blanken zodanig dat zij ingeschakeld werden in de geldeconomie. De zwarten verloren hun land en werden verplicht elders werk te gaan zoeken. En daar werden ze behandeld als rechteloze vreemdelingen. Dit alles verplichtte het ANC tot meer direkte actie. Wanneer tenslotte in de jaren dertig en veertig de aanval op het stemrecht voor niet-Europeaan begon kon het niet anders dan hevig antwoorden met boycotacties en geweldloos verzet.

En daarop reageerde blank met harde repressie en een fascistische wetgeving. Een politiestaat werd opgericht. Het ANC ging door met stakingen en massaprotesten. Dit leidde in 1960 tot het bloedbad van Sharpeville, waar op een demonstratie tegen de apartheidswetten 69 mensen werden doodgeschoten en honderden gewond.

Een ogenblik aarzelden de blanken maar hun rangen waren vlug weer gesloten. Elke afwijkende mening werd beschouwd als verraad. Het ANC werd verboden.

Zijn leiders werden aangehouden, in de gevangenis geworpen en verbannen. De infrastructuur van het ANC werd zo goed als vernietigd. Het was duidelijk dat de geweldloze opstand niets had uitgehaald. Dank zij enorme krachtspanningen en grote offers heeft het ANC zich in de klandestiniteit opnieuw georganiseerd. Daarbij kreeg het hulp van onafhankelijk geworden Afrikaanse landen als Tanzania en Zambia.

Het bereidt zich nu voor op de gewapende strijd tegen het Vorster-bewind.

Het is zich bewust van de militaire sterkte van het racistische regime. En het weet dat de strijd lang kan duren. Voor de uitbuiters staat teveel op het spel : hun luxueus leven, hun hoge inkomen, hun knechten en meiden. Ze zullen dit zomaar niet opgeven. Maar het ANC is zeker van de overwinning - zoals die ook bevochten is in Guinée-Bissau, Mozambique en Angola - en verwacht ook dezelfde uitslag van de bevrijdingsstrijd in Rhodesië en Namibië.

Het tijdperk van de geweldloze opstand is voorbij : deze vaststelling waar het ANC al enkele jaren toe gekomen is wordt geïllustreerd door het verschil in politiek bewustzijn bij de zwarten van Sharpeville 1960 en bij Soweto 1976. Vóór Sharpeville had de theorie van de „apartheid“ bij een aantal konservatieve zwarte leiders nog een zekere invloed, maar die slachting van 1960 bracht de leugenachtigheid en misdadigheid van die theorie in het licht.

Rond Soweto-1976 heeft de massa dat begrepen en ook meer politieke oriëntatie en organisatie gevonden. Wie als zwarte vandaag nog meewerkt met de apartheid is zelfs geen eerlijk konservatief meer, slechts een kollaborateur en werktuig.

Met zijn handen nog vol bloed, kwam Vorster naar Europa en werd er onder andere verwelkomd door de West-Duitse en Franse regeringen. Hij kwam met Kissinger praten over de ontspanning in Zuidelijk Afrika. Pijnlijk toont dit de betrokkenheid aan van West-Europa en de Verenigde Staten in Zuid-Afrika. In woorden wordt apartheid afgekeurd, in werkelijkheid, door hun investeringen en economische betrekkingen, steunen ze het racistische regime en profiteren mee van de uitbuiting van het Zuid-Afrikaanse volk. In het begin van dezelfde maand juni van de Soweto-opstanden tekende Frankrijk een kontrakt met Zuid-Afrika om kerncentrales te leveren en een paar weken later bestookten Alouette-helicopters en British Leyland landrovers de zwarte woonwijken van Soweto. En dezelfde drie landen : de Verenigde Staten, Frankrijk en Engeland zijn ervoor verantwoordelijk, door hun veto, dat Zuid-Afrika lid blijft van de UNO, hoewel de Algemene Vergadering de vertegenwoordigers van de racisten buitengooide.

Ook België gaat niet vrij uit nog steeds is het kultureel akkoord België - Zuid-Afrika niet opgezegd of geschorst. Dit kultureel akkoord werd in 1954 afgesloten en is strijdig met de internationale beslissingen, onder andere van de UNO, die België zelf heeft ondertekend. Daarbij gaat het hier geenszins om een akkoord met de Zuid-Afrikaanse bevolking, gezien 80 procent ervan - de kleurlingen en de zwarten - nooit iets te maken hebben gehad met dit akkoord. Ook de Belgische bevolking wordt bedrogen : de kultuur van een repressieve minderheid wordt opgeblazen als zijnde de kultuur van gans Zuid-Afrika. En de internationale opinie wordt een rad voor het oog gedraaid. Naar buiten uit lijkt het alsof de Belgische bevolking achter dit akkoord staat. Niets is minder waar. De Franstalige gemeenschap in dit land heeft te kennen gegeven dat zij niets te maken wil hebben met dit akkoord. Formeel is dus slechts de Vlaamse kultuurgemeenschap gebonden en dan is het zeer de vraag wie er nog achter staat. Laat ons hopen en ervoor ageren dat dit kultureel akkoord weldra tot het verleden zal behoren.

Dit jaar werd in Vlaanderen een „Vlaams front tegen de apartheid“ opgericht waar een dertigtal organisaties zijn bij aangesloten. Dit front richt van 21 tot 27 februari een anti-apartheidsweek in. Aan de ganse Vlaamse bevolking wordt gevraagd stelling in te nemen tegenover de apartheid en duidelijk te verklaren dat ze geen banden wil met het apartheidsregime. Tevens wordt solidariteit gevraagd met het verzet in Zuid-Afrika, voor met name organisaties als SASO (South African Students Organisation) en de Black Peoples Convention die een serieuze rol hebben gespeeld in de recente opstand (niet voor het PAC, dat dubieuze posities inneemt en weinig impact heeft in Zuid-Afrika zelf).

Voor het ANC, het African National Congress, die de overkoepelende bevrijdingsbeweging vormt wordt niet alleen politieke solidariteit gevraagd maar wordt ook materiële steun ingezameld.

Het Vlaams front tegen de apartheid wil hun strijd steunen. Het wil de Vlaamse opinie voorlichten over de feitelijke toestand in Zuid-Afrika ; al te velen beseffen de

Einde van de apartheid ?

ware toedracht niet. Het wil morele en politieke dr uitoefenen op onze bewindslieden opdat ze zich zouc distanciëren van het apartheidsregime, in woorden daden. En het wil materiële steun leveren aan het ANC. Waar gaat dat geld heen ? Het ANC heeft een spec fonds opgericht, het SOWETO-fonds, voor de honderc vluchtelingen uit Zuid-Afrika die bescherming zoeken het ANC.

Het gaat meestal over jonge mensen die zonder ge have en goed het land hebben verlaten. ANC wil hen vangen en moet daarbij de lasten dragen voor de elementaire levensbehoeften : voeding, kledij, hu vesting, onderwijs... ANC heeft ons een lijst opgestut van goederen en hoeveelheden waaraan het in dit ka behoefte heeft. Indien u dit SOWETO-fonds wil help kunt u storten op rekening 001-0366500-13 van bev dingsaktie-Leuven met vermelding SOWETO-fon

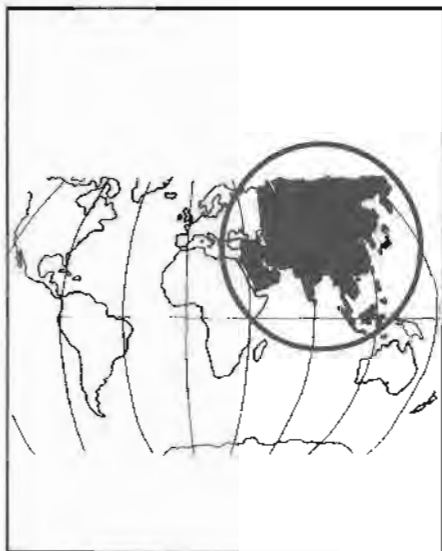
René Morlion, AKZA - Ge

Wij steken je meer dan één handje toe...

- Sparen
- Universele rekening (zichtrekening)
- Levensverzekering
- Huisvestingskrediet
- Financieringen

ASLK
ALGEMENE SPAAR- EN LIJPRENTEKAS

CHINA NA MAO

Het jaar 1976 is ongetwijfeld een van de belangrijkste jaren geweest in de roerige geschiedenis van de Chinese Volksrepubliek.

Herinneren wij er aan dat in de loop van de voorgaande jaren er al een zekere normalisatie tot stand gekomen was, waarbij heel wat oudere kaders van de partij en de administratie die waren weggewerkt ten tijde van de kulturele revolutie, terug met belangrijke opdrachten werden belast. Deze ontwikkeling laat vermoeden dat er zich toen al een soort evenwicht begon te vormen tussen wat men gewoonlijk de „radikalen“ noemt, de erfgenamen van de kulturele revolutie (waartoe naar alle waarschijnlijkheid ook Mao behoorde) en de „gematigden“, die in belangrijke mate de groep vertegenwoordigden van de administratieve specialisten, zowel burgerlijke als militaire.

Een dergelijke ontwikkeling was op de lange duur onvermijdelijk geworden, al was het maar omdat „het voortdurend elimineren van mensen op verantwoordelijke posten die de ene dag nog alle lof kregen en de volgende dag van allerlei misbruiken werden beschuldigd, geleid heeft tot scepticisme en het afslijten van morele en ideologische waarden. Alle waarnemers zijn het erover eens dat cynicisme en misdadigheid toenemen. Er zijn dus zeker heelwat mensen die willen terugkeren naar een normale toestand“. (Jean Daubier, in *Le Monde Diplomatique* van november 1976).

Met andere woorden, het zich installeren in een permanente kulturele revolutie, zelfs als dit gebeurde met goede bedoelingen en niet slechts een dekmantel voor allerlei afrekeningen in een minder edele machtsstrijd, is een handelswijze die op de duur zichzelf moet vernietigen.

Het was dan ook een eis van elementair gezond verstand geworden een kompromis tot stand te brengen waarbij de administratie, de potentiële bureaucraten, wel-

waar gecontroleerd zou worden door de idealen van de kulturele revolutie, zonder evenwel voortdurend op zijn kop gezet en verlamd te worden.

Voor zover wij er nu kunnen over oordelen, was dit de richting waarin de politieke verhoudingen zich ontwikkelden in de Chinese volksrepubliek tijdens de laatste jaren van de regering van Tsjoe En-Lai als eerste minister, en in belangrijke mate ook onder diens impuls. Hoe groot zijn invloed wel is geweest, blijkt uit het verloop van de gebeurtenissen die volgden op zijn overlijden op 9 januari 1976.

Op dat ogenblik dachten de meeste westerse waarnemers dat Tsjoe zou opgevolgd worden door een van de vice-eerste ministers, die geacht werd nauw bij hem aan te leunen: Teng Hsiao-Ping. Deze veteraan van de revolutie was tijdens de kulturele revolutie verdwenen uit het politieke leven maar nadien terug in eer hersteld. Hij ging door voor een van de steunpilaren van de politiek van Tsjoe En-Lai, en dankte zijn wederopneming in de regering als een van de meest invloedrijke vice-eerste ministers ook aan deze laatste.

Achteraf gezien is het niet verwonderlijk dat de groep van de radikalen niet kon instemmen met een dergelijk persoon, die in hun ogen nog altijd het gevaar van de bureaucratie moet vertegenwoordigen hebben, als eerste minister. Ze waren evenwel ook niet sterk genoeg om een kandidaat van hun strekking naar voor te schuiven.

Het probleem werd dan voorlopig opgelost met de benoeming van een interim eerste minister, die totdan nogal op de achtergrond was gebleven, of in elk geval nog maar weinig aandacht had gekregen van de buitenlandse waarnemers, Hoes Koeo-Feng.

De nieuwe voorlopige premier was toen slechts 54 jaar en behoorde dus niet tot de veteranen van de revolutie, zoals de grote meerderheid van de hoogste verantwoordelijken in de partij en de regering. Hij is evenmin iemand die carrière gemaakt heeft in het centraal bestuur, maar hij komt uit de provinciale kaders die, volgens het reeds geciteerde artikel van Daubier, ten tijde van de kulturele revolutie „een hoofdrol hebben gespeeld in het bedaren van de verwarring en het tot stand komen van de revolutionaire komitees... Het zijn ook dezelfde mensen die de bondgenoten waren van Tsjoe En-Lai tegen Lin Piao, wat dan ook hun spektakulaire bevorderingen verklaart tijdens het tiende partijcongres dat volgde op de val van deze laatste“.

Het betreft hier beproefde kaderleden van de administratie die meer belang stellen in een goede organisatie dan in ideologische twisten, maar toch duidelijk staan achter het Chinese model van economische ontwikkeling: „evenwichtige ontwikkeling van landbouw, zware en

lichte industrie, zelfvoorziening en decentralisatie, combinatie van avant-garde experimenten en brede mobilisatie van investeringen door werk".

De man die tegen alle verwachtingen in op de belangrijkste post kwam, behoorde niet tot de oude garde, maar evenmin tot de jonge generatie van de animatoren van de kulturele revolutie zoals Wang Hong-Wen, die enkele jaren voordien nog de grootste kanshebber leek voor de opvolging.

In de eerste maanden na de benoeming van Hoesj Koeo-Feng leek deze laatste groep evenwel voortdurend aan invloed te winnen, vrijwel zeker met de steun van Mao. Het meest spectaculaire in die machtsstrijd was de actie tegen Teng Hsiao-Ping, die al een paar weken na de dood van Tsjoe En-Lai in de pers werd aangevallen en op 7 april uit zijn politieke en partijambten werd ontzet. Dit gebeurde een paar dagen na een betoging in Peking, waarbij grote aantallen jongeren op straat kwamen in een rouwulde aan Tsjoe.

In de loop van de zomer werd het evenwel duidelijk dat de actie van de radicalen beperkt bleef tot de persoon van Teng en dat er geen verdere slachtoffers van de zuivering zouden vallen. Daaruit blijkt dat hun invloed toen al heelwat minder groot was dan men had kunnen verwachten. Een verdere indicatie van hun relatieve zwakte was de definitieve benoeming van Hoesj Koeo-Feng tot eerste minister en tevens tot eerste vice-voorzitter van de partij, waardoor deze zijn invloed geweldig zag toenemen en hij in feite de logische opvolger werd van Mao. Dit gebeurde samen met de afzetting van Teng, waardoor deze „overwinning" van de harde lijn veel van haar waarde verloor.

In de grond berustte de machtspositie van de radicalen op een zeer smalle basis: zij werden gesteund door de nog altijd zeer prestigieuze voorzitter Mao, maar daarnaast controleerden zij slechts een deel van de pers en de volksmilities in enkele grote steden. Ze waren echter ver van populair bij de administratieve kaders en ook in het leger was hun invloed veel verminderd sedert het verdwijnen van Lin Piao.

Hun zwakte werd vooral duidelijk na het overlijden van Mao op 9 september. Waar iedereen verwacht had dat de Volksrepubliek China nog vrij lang de politiek zou volgen van evenwicht tussen „radikalen" en „gematigden" werden al na een maand, vier kopstukken van de radicale groep, onder wie de weduwe van Mao uit al hun functies ontzet en aangehouden onder beschuldiging van samenzwering en poging tot staatsgreep.

Wat er precies gebeurd is, lijkt moeilijk uit te maken. Als men evenwel aanneemt dat de invloed van de radicalen zo beperkt was als ze hier geschetst is en uiteindelijk slechts berustte op hun nauwe banden met Mao, dan moeten zij aangevoeld hebben dat zij slechts het bestuur van het land in handen konden krijgen indien ze aangevaard werden als de „wettige opvolgers" van de stichter van de Chinese Volksrepubliek. Maar de kans dat zij die erkenning zouden krijgen, was van meetaf aan zeer min. Of er inderdaad een authentiek testament bestaat

waarin zij met die opdracht belast worden - de meest waarschijnlijke hypothese - dan wel dat zij er een vervalst hebben, zoals de officiële beschuldiging luidt, doet hierbij weinig ter zake.

De feitelijke machtsverhoudingen waren immers al zover geëvolueerd dat een dergelijk testament, authentiek of vals, al was voorbijgestreefd. De opvolging was al geregeld voor de dood van Mao met de bevordering van Hoesj Koeo-Feng. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hun poging om het getij in hun voordeel te doen keren op een dergelijke manier is afgelopen. Zij vonden geen steun bij de administratie en het leger - waar de vrees voor een nieuwe kulturele revolutie waarschijnlijk erg diep zit bij de meeste verantwoordelijken - en ook de volksmassas kwamen niet voor hen op. Integendeel, de zelfs naar Chinese maatstaven massale betogingen tot in Sjanhai toe, eens het bolwerk van de kulturele revolutie, ter ondersteuning van de nieuwe ploeg en tegen de „bende van vier" zijn een duidelijk teken voor het gebrek aan populariteit van deze stroming.

Opvallend is ook dat de gehele campagne beperkt blijft tot vier personen en dat er slechts op kleine schaal zou worden opgetreden tegen de andere volgelingen van de „harde lijn". Dit zou een indicatie kunnen zijn dat de invloed ervan tenminste in sommige streken nog sterker zou kunnen zijn dan in dit artikel tot nog toe werd gesuggereerd. Deze interpretatie is evenwel niet dwingend: het kan ook verklaard worden als een doelbewuste politiek om het verleden zo weinig mogelijk op te rakelen, ten einde geen waardevol talent te verspelen voor de ontwikkeling van het land. We zouden het een „politiek van de zondebok" kunnen noemen, erop gericht een maximum aan effect te verkrijgen met een minimum aan verstoring. Een dergelijke manier van optreden past wel in de lijn van degenen die op het ogenblik het pleit gewonnen hebben: organisatoren, die meer belangstelling hebben voor resultaten dan voor discussies over ideologische details.

Het blijft gevaarlijk duidelijke uitspraken te doen betreffende de verdere ontwikkeling van de politieke situatie in de Chinese Volksrepubliek. De gespecialiseerde waarnemers zijn de laatste tijd immers al verschillende keren volkomen verrast geweest door totaal onverwachte gebeurtenissen. Indien bovenstaande analyse juist is, lijkt wat volgt evenwel het meest waarschijnlijke.

De radicalen lijken in elk geval uitgespeeld, terwijl Hoesj Koeo-Feng zijn positie belangrijk versterkt heeft. Op minder dan een jaar tijd is hij immers geëvolueerd van een overgangsfiguur naar de onbetwistbare opvolger van Mao. Sedert de mislukte poging tot staatsgreep van de „vier" is hij immers partij-voorzitter geworden, en belast met het uitvoeren (en dus met de interpretatie) van Mao's werken, waardoor hij ook de ideologische leider is geworden van het Chinese communisme.

Op binnenlands vlak moet geen verandering verwacht worden in de fundamentele economische en sociale politiek, die ten andere onbetwistbaar het meest geslaagde deel is van de verwezenlijkingen van Mao. Wel zal er een einde komen aan ketterjachten zoals deze van de kultu-

rele revolutie. Er bestaat zelfs een kans dat er een periode van groter openheid komt, zoals de recente allusies op de „kampagne van de honderd bloemen” suggereren.

Wat de buitenlandse politiek betreft is de belangrijkste vraag wel wat de houding van de Chinese Volksrepubliek zal worden tegenover de Sovjet-Unie. De verbetering van de betrekkingen tussen deze beide socialistische landen zal in elk geval een werk van lange adem worden. Het zal niet gemakkelijk zijn om de gevolgen van een jarenlange intensieve propagandakampagne weg te werken. Zelfs indien ze het zouden willen, zouden de Chinese leiders het bijna onmogelijk vinden hun politiek onmiddellijk te veranderen zonder gezichtsverlies.

Van de kant van de Sovjet-Unie is wel al een belangrijke hinderpaal weggeruimd door de recente erkenning dat er verschillende wegen mogelijk zijn bij de opbouw van het socialisme. De Chinese ideologen daarentegen hebben tijdens de laatste twintig jaar voortdurend en heel scherp hun eigen model als het enig juiste gepropageerd en het zal hun wel enige moeite kosten om uit dit doodlopend straatje te geraken.

Alle progressieven en vrienden van China kunnen niet anders dan hopen dat dit zou kunnen gebeuren doordat het enge theoretische kader zou doorbroken worden waarin het Chinese denken de laatste tijd opgesloten zit. Indien een nieuwe campagne van „honderd bloemen” er inderdaad toe zou leiden dat „honderd scholen” van denken zouden ontstaan, die alle op hun eigen manier zoeken naar de meest geschikte wegen voor het tot stand brengen van een gelukkige menselijke socialistische samenleving, zou ook dit en vele andere problemen zonder moeite worden opgelost.

Het ideaal van een pluralistische socialistische samenleving moet de humanistische socialist Mao Tse-Toeng erg nauw aan het hart gelegen hebben, anders had hij het niet zo vroeg geïncandeerd, op een ogenblik dat het nog niet realiseerbaar was. Indien zijn opvolgers dit tot stand kunnen brengen zouden ze de belangrijkste bijdrage voor het socialisme en de mensheid van hun overleden inspirator tot stand brengen, en daardoor bewijzen dat zij de werkelijke opvolgers zijn in tegenstelling met de „radikalen” die met hun theorie zijn blijven steken in een voorbijgaande fase van het werk van Mao.

W. De Vliegheere.

dekoratie.
PUBLICITEIT

meubeldekoratie

Janverwest *
Jos lamarcq *

Valleiweg 3 - 9220 Merelbeke — ☎ 091 - 30 80 53

Onder de titel „Le Juge Fayard” verscheen een Franse film op de markt waarin heel wat schandaaltjes en mistoestanden in de gerechtelijke middens worden blootgelegd. De SAC (Service d'action civique) die in de film herhaaldelijk wordt vernoemd spande een proces tegen de uitgever. De vooravond dat deze film in verschillende Parijse filmzalen moest worden geprojecteerd kwam er een uitspraak.

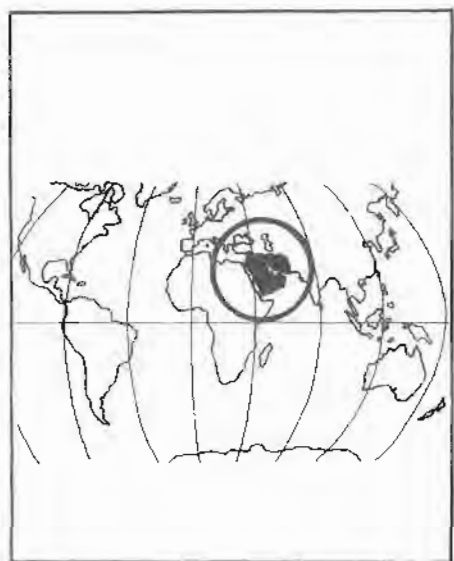
De rechtbank verplichtte de producer bij de zestien maal dat de SAC werd vernoemd uit de film te halen en een beeld, waarin een lid van de SAC met zijn „tricolore” lidkaart zwaaide, uit de film te knippen.

De toeschouwers zorgden echter voor de rest. Telkenmale dat het „gat” in de dialogen voorkwam riepen de kijkers als één man „SAC”. De producer denkt er nu het woord SAC te laten vervangen door een bip, bip, bip signaal.

De Belgische Banken schijnen werkelijk een voorliefde te hebben voor de „harde” regimes. Volgens een studie van de BBTk - Brussel blijken ze geen de minste bezwaren te hebben om kredieten toe te staan aan Europese en Noord-Amerikaanse multinationals in Chili. Ruim 14 procent van de kredieten van de in ons land gevestigde banken gaan verder naar investeringen in de fascistische regimes van Zuid-Afrika, Argentinië, Indonesië, Brazilië, Iran, enz...

De multinationale ondernemingen vangen op alle watertjes vis. Wetende dat bij de jongeren, met de nodige publiciteit, voor allerlei producten heel wat kan afgezet worden hebben zij ook deze sektor veroverd. Speelplaten, jeans e.a. producten hebben reeds en brengen nog een dikke stuiver op. Zo werd met de steun van de Amerikaanse Fordstichting ook de Kinder TV Werkplaats opgericht (Children's Television Workshop). Met de hulp van enkele „specialisten” werd het kinderprogramma „Sesamstraat” in elkaar gestoken. Onze eigen BRT en zestien andere TV stations draaien reeds regelmatig deze uitgave.

Rank - Xerox, die ook een deel van de campagne van Carter financierde, zorgt hierbij voor de nodige propaganda. Oppassen is hier dus de boodschap want met de film wordt ook wel een en andere meegegeven...

DE SITUATIE OP DE VOORAVOND VAN WALDHEIM'S REIS

Op 2 februari vertrekt Kurt Waldheim opnieuw naar het Midden Oosten. Hij zal er achtereenvolgens naar Kairo, Amman, Damascus, Beiroet, Jeruzalem en terug naar Kairo gaan.

Welke situatie zal hij daar aantreffen ?

Egypte : de kloof tussen regime en volk vergroot. Het tweede troepenscheidingsakkoord op 4.9.1975 ondertekend was op 22.2.1976 volledig uitgevoerd.

In feite betekende dit praktisch zeer weinig : Israël bezet nog 80 procent van de Sinai. Moreel betekende het echter duidelijk dat Egypte zich op de weg van een afzonderlijke - vrede met Israël begaf.

Dit stond in het teken van de politiek die Sadat al zeer lang voert : een opzeggen van de neutraliteitspolitiek van Nasser en een steeds grotere zwenking naar het Amerikaanse kamp.

In een moeilijke economische situatie door de opeenvolgende oorlogen waaraan het regime Sadat, gebaseerd op het bevoordelen van een elite, geen ernstige oplossing voor kon vinden had de president gedacht de nodige steun te vinden door zijn land wijd open te stellen voor buitenlandse - lees Amerikaanse - investeringen.

De facto had hij dus dezelfde bondgenoot als Israël en het was dan ook te verwachten dat er een toenaderingspoging ondernomen zou worden.

Ondertussen is de economische politiek van Sadat faliekant uitgelopen.

De verwachte steun en investeringen zijn voor een groot deel uitgebleven, prijsstijgingen zijn legio. Het gevolg is dat het volk meer en meer in opstand komt en zijn woede uit in steeds grotere protestbetogingen.

Het regime zit nog steeds sterk in het zadel maar slaagt er steeds minder in om de volkswoede op de rug te schuiven van Kadafi of „de kommunisten“. Sadat heeft er alle belang bij zo vlug mogelijk tot vredesonderhandelingen te komen in de hoop dat hij als prijs voor zijn toegevin-

gen (waarvan de belangrijkste wel is het ontzeggen van zelfs morele steun aan de Palestijnen) economische voordelen zou krijgen die hem zouden toelaten de bevolking te kalmeren.

Jordanië : een gemakkelijk stuk in de Amerikaanse puzzle.

Koning Hoessein is nooit een probleem geweest, noch voor de Amerikanen, noch voor de Israëli. Zijn land leeft van buitenlandse steun en voor hem zou de integratie van de Palestijnen ofwel als federatie ofwel als deel van Jordanië geen slechte zaak zijn. Hij zou dan beschikken over een dynamisch en voor een groot deel goed geschoold leger arbeidskrachten die Cisjordanië - het vruchtbaarste deel van zijn land - snel tot ontwikkeling zou kunnen brengen. Garantie voor de kalmte van deze Palestijnen zou hun volledige ingeslotenheid tussen Israël en Jordanië zijn.

Tijdens en na de oorlog van 1973 heeft het land geen enkele rol gespeeld. Egypte en Syrië waren de twee oorlogvoerders en morele overwinnaars. In mei 1976 komt er echter duidelijk een wijziging in de toestand : Syrië valt Libanon binnen met de bedoeling zijn macht in het gebied te vestigen. Een mooi complement voor zo een Syrisch-Libanees blok is natuurlijk Jordanië, en er wordt dan ook een uitgebreid bilateraal akkoord gesloten tussen beide landen. Zo zou Syrië aan het hoofd gekomen zijn van een grote federatie en het machtigste land van het konfliktgebied worden. De USA en hun bondgenoot van altijd - Saoedi-Arabië - steunden dit plan. De verwezenlijking ervan zou immers praktisch het ganse Midden Oosten in hun kamp gebracht hebben. Aan de Arabische Golf het overbewapende Iran en aan de Middellandse zee Egypte en de Syrische federatie. Er zou dan nog alleen gebleven zijn de anti-Amerikaanse regimes in Irak en Libië te doen vallen en de sok was af. In zulk perspectief lag het voor de hand dat vrede tussen Israël en de Arabische landen geen groot probleem meer kon zijn. De Palestijnen - die eeuwige lastposten - zouden dan een ministaatje krijgen in Cisjordanië en de Gazastrook waardoor men hen het zwijgen kon opleggen.

Syrië : wij zijn allemaal vriendjes in de schoot van Uncle Sam.

Toen Egypte in 1975 het tweede troepenscheidingsakkoord met Israël ondertekende was de verontwaardiging van president Assad groot. Een breuk in het Arabisch eenheidsfront, verraad tegenover de Palestijnen, het scheppen van een Amerikaanse aanwezigheid in het gebied (de controleposten in de Sinai), geen punt van het akkoord was volgens Syrië goed te keuren. Assad bleef alleen over in zijn onverzettelijkheid tegenover de Zionistische staat.

En dan plots, voor de meeste waarnemers als een donderslag bij heldere hemel, volgt de inval in Libanon en de gevechten tegen de Libanese linker zijde en de Palestijnen. Assad had gekozen voor het Amerikaanse plan en de

macht die dit hem voorspiegelde. De droom van weleer, het „Grote Syrische Rijk“ zou eindelijk verwezenlijkt worden. Alles wat hiervoor in de weg stond moest - desnoods fysisch - uit de weg geruimd worden. Geen offer was te klein. De 60.000 doden en 200.000 gewonden in Libanon zijn hiervan het gruwelijk bewijs.

De moedige strijd van de minder bewapende en minder talrijke Libanese linkerzijde en Palestijnen waarvoor Tel-el-Zaatar nu een symbool is, dwarsboomde echter op - voor Syrië - onverwachte wijze de plannen. De situatie werd onhoudbaar en zo kwamen we tot de akkoorden van Riad. Er werd een Arabische (voornamelijk Syrische) troepenmacht naar Libanon gezonden om de inachtneming van het staakt het vuren te controleren en de „normalisatie“ te bevorderen. Zoals te verwachten was groeide hier ook een zeer grote toenadering tussen Egypte en Syrië, waarschijnlijk onder het motto: „de vrienden van mijn vrienden zijn ook mijn vrienden“.

Het hoeft geen verder betoog dat de operatie gesteund was door de USA, langs Saoedi-Arabië om.

De Palestijnen.

Voor de zoveelste maal hebben de Palestijnen moeten vechten, niet om een of andere verworvenheid te verdedigen, maar gewoonweg om in het leven te blijven. Aangevallen door de Libanese rechterzijde en het Syrisch leger wier doelen hier toch merkwaardig overeenkwamen met die van Israël, hebben zij zich moeten wren.

Hun laatste toevluchtsoord na de zwarte septemberdagen van 1970 in Jordanië dreigde hen ontnomen te worden. Alhoewel ze bewezen hebben zeer goed in staat te zijn zich te verdedigen ziet de situatie er voor hen niet bepaald rooskleurig uit - maar was ze dat ooit?

Egypte, Syrië en Jordanië zijn meer en meer gewonnen voor een ministaat in Cisjordanië en Gaza. Zelfs in Israël hoort men al stemmen in die richting.

De keuze zal moeilijk zijn: de ministaat weigeren en blijven voortvechten in een omgeving die dan volledig vijandig zou worden of de voorgestelde oplossing aannemen „om toch al iets te hebben“, als eerste stap, als taktische zet. Het is zeker aan ons niet om oplossingen voor te schrijven.

Het enige wat wij kunnen doen is onze solidariteit betonen met hun streven naar een rechtvaardige oplossing. Dat deze steun nodig is blijkt weer overduidelijk in de zaak Aboe Daoed. Veel willen we hier niet over uitweiden. Het volstaat in het kort de feiten op te sommen. Daoed komt als lid van een officiële delegatie met een visum dat hem door de Franse ambassade is toegekend naar de begrafenis van een vermoorde Palestijn in Parijs. Na ontvangen te zijn op het Franse ministerie wordt hij in zijn hotel aangehouden. Zijn aanhouding geschiedt op basis van een internationaal aanhoudingsmandaat dat later niet blijkt te bestaan. Na enige dagen onrechtmatig in de gevangenis gezeten te hebben wordt hij in vrijheid gesteld. Een „vergissing“ dus.

Welk is dan niet de verbazing die men voelt opkomen wanneer de pers en zelfs een aantal regeringen plots schande beginnen te roepen en verontwaardigd doen over de vrijlating. Waarom? Omdat hij de leider zou zijn geweest van de aanslag in München. Welke bewijzen had men hiervoor? Geen enkel!

Het meest frappante is echter dat de vermoorde Palestijn

praktisch verzwegen werd maar dat er een ruime plaats werd gemaakt voor allerlei geruchten en verdachtmakingen van Daoed.

Dit bewijst andermaal hoe groot, ondanks de merkbare vooruitgang, het vooroordeel tegen de Palestijnen in onze media nog is.

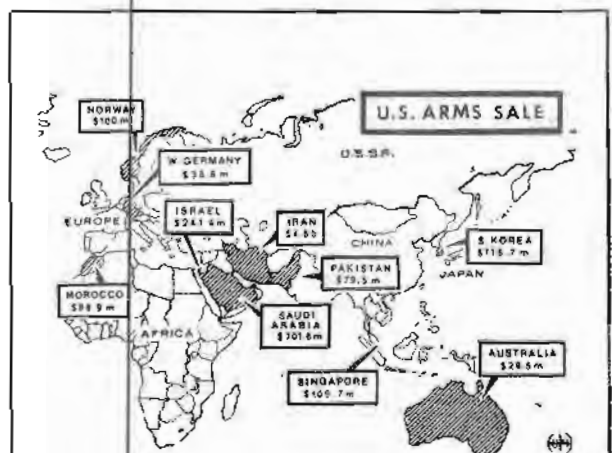
De rondreis van Waldheim zal dus waarschijnlijk op weinig weerstand stoten i.v.m. het hernemen van de Conferentie van Genève. Ook van Israëlische zijde wijst de ontwikkeling in die zin (hier komen we in een volgend artikel op terug).

Hoe die Conferentie zal verlopen is weer een andere zaak. De geruchten die nu de ronde doen wijzen er alleszins op dat een afzonderlijke delegatie van de PLO niet graag gezien zou worden. Ofwel zouden de Palestijnen pas in de tweede fase ingeschakeld worden ofwel zouden zij slechts deel uitmaken van één commissie. Een derde mogelijkheid, die nogal de voorkeur schijnt te hebben van de Arabische regimes is dat de Palestijnen zouden deel uitmaken van een Jordaanse delegatie.

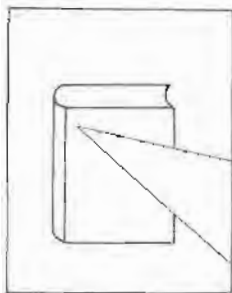
Dit alles spruit natuurlijk voort uit de weigering van Israël om de PLO te erkennen. Een van de partijen in het konflikt zou dus gewoon terzijde geschoven worden en riskeert zo het slachtoffer te zijn van traktaties tussen bepaalde Arabische regimes en Israël.

Ook hier moeten we waakzaam zijn en een inspanning doen opdat het gewicht van de Belgische openbare mening - hoe bescheiden ze ook moge lijken - zou helpen een beslissing in gunstige zin te bepalen.

M. F.

Het Amerikaanse agentschap United Press International publiceerde bovenstaande kaart. Deze geeft een beeld van het belang en de geografische spreiding van de door Verenigde Staten uitgevoerde wapenleveringen. De geciteerde gegevens behelzen echter slechts de grootste leveringen. Heel recent werd bekendgemaakt dat zes landen, die door de UNO veroordeeld werden voor schending van de mensenrechten, niettemin voorkomen op de lijst van de Amerikaanse wapenleveranciers.

GUNTER WALLRAFF

ONGEWENSTE REPORTAGES

Amsterdam (Van Lennep), 1976, 187 pp.
(Vert. : Gerrit Bussink).

1. Günter Wallraff is geen alledaags journalist door zijn meedogenloze aanpak.

Tegenover schijndemocratie gebruikt hij list en sluwheid, om de werkelijke toedracht van de zaken te onthullen. Wallraff is meedogenloos tegenover machtspotentaten en aarzelt niet zich voor te doen als staatsambtenaar, veiligheidsagent, wapenhandelaar of ex-lid van een fascistische organisatie om de sluier der corruptie op te heffen.

Wallraff's boek is een uiterst eenvoudige en glasheldere doorlichting van een „nieuw” fenomeen : het monsterverbond tussen reaktionaire militairen en grootindustriëlen in de Duitse Bondsrepubliek. Dat deze heimelijke samenwerking - gericht tegen alles wat links, democratisch of gewoon eerlijk is - ook de zegen geniet van corrupte ambtenaren en politici, toont Wallraff's boek overduidelijk aan. De eerlijke journalist blijft koel en objectief in zijn onverdroten ijver om met onthullende reportages duidelijk te maken dat ook in Westerse landen, niet alles goud is wat blinkt. Ondanks dat zijn geschrijf vooral gericht is tegen de zgn. Duitse „kristen-demokraten” (CDU en CSU) krijgt zijn werk een bredere betekenis, wanneer men beseft dat de uitbuiters, over de grenzen heen, samenspannen om de hun ongewenste elementen uit te schakelen.

Een stille medewerking vanuit allerlei middens - het politie-apparaat, hogere kaders en diverse politici, enz. - maakt deze jacht op links mogelijk. Wallraff's reportages zijn angstaanjagend, daar zij evenzeer gelden voor andere westerse democratiën, zodat de eerlijke lezer, met democratische instelling, zelf overal de kiemen van een beroepsverbod en/of een noodtoestandswetgeving begint te ontwaren. De eenvoudige vaststellingen van deze Duitse journalist leiden aldus gemakkelijk tot een realistische paranoïa, een gerechtvaardigde woede om zoveel onrecht, een blinde, doch gerechtvaardigde, haat tegen de hypokrisie van rechts. Wallraff toont „enkel” aan dat „rechts” bereid is zich schuil te houden achter het democratische masker, voor zover het eigen belang toch maar niet in het gedrang komt. Verder schijnt men in West-Duitsland er nooit in geslaagd te zijn de fobie van (nieuw) - links te overwinnen. Men heeft er blijkbaar nooit het fascisme eens en voorgoed willen uitroeien. De voorkeur gaat eerder

BOEKBESPREKING

naar een ondemocratisch meefopertje dan naar een oprecht demokraat met ideeën, die zijn mening onverbloemd durft weer te geven en daarvoor ook wil strijden.

2. Wij wensen slechts heel kort een drietal reportages - samenvattend - weer te geven.

Angst voor onthulling van wantoestanden, voordien verschenen in *Neue Reportagen (1972)* behandelt het geval Bleuel, lid van de *Deutsche Friedens-Union*. Deze man wordt om zijn vredeswerk opzettelijk aangereden. Gevolg : aanspraak op een invaliditeitsuitkering heeft hij niet, omdat hij in staat is tot het uitoefenen van een beroep, ... het arbeidsbureau helpt hem niet omdat hij invalide is ...

In een andere reportage, getiteld „Afspraken of : de uiteenlopende ervaringen van twee sollicitanten”, behandelt de schrijver een ander opmerkelijk geval. Günter Bauder, kandidaat voor *Demokratisch Links (DL)* wordt ontslagen in zijn firma, o.m. wegens zijn al te duidelijk engagement voor zijn mede-arbeiders, tegen de baas. Bauder vindt nergens nog werk, ondanks onverpoosde sollicitaties. Wanneer Wallraff, onder een schuilnaam, solliciteert als oud-lid van de neo-fascistische partij van Duitsland (NPD), krijgt hij prompt positieve antwoorden. Alle moeilijkheden verdwijnen op slag. In een andere reportage, „wapens tegen stakers”, onthult Wallraff één bepaald aspect van de toen nog niet gelegaliseerde *Notstand*-maatregelen. Hieruit blijkt dat de Duitse industriëlen „betrouwbare” arbeiders zwaar bewapenen en gevechtsoefeningen opleggen, om bij stakingen of andere „onlusten” de stakende arbeiders mores te leren.

Wallraff onthult de werkelijkheid der privé-milities door telefonische contacten onder allerlei schuilnamen en valse beroepen. Als journalist wordt hij immers zonder commentaar afgewimpeld. Dit zijn slechts drie van de acht onthullingen uit dit onthullende boek, vol „ongewenste” reportages.

3. Dit werk betreft de dagelijkse arbeidssituatie en arbeidersstrijd in de Duitse Bondsrepubliek. Het leert ons de plechtige verklaringen over democratie en verdraagzaamheid te wantrouwen.

Het werk ademt een geest van terreur. Morgen, of reeds vandaag, is dit alles misschien een Belgische, een Nederlandse of een Italiaanse realiteit. Hieromtrent dient niet vastgehouden aan nodeloze twijfels. Wanneer krijgt Wallraff een Belgische navolger, is een vraag die rijst wanneer men dit boek van een oprecht sociaal-democratisch schrijver leest. Men krijgt alleen kippevel, wanneer men bedenkt dat deze Belgische Günter Wallraff eventueel zou onthullen en ook : hoe men dergelijke linkse journalistiek in ons land - een parlementaire democratie nochtans - zou durven onthalen !

Yves Van De Steen.

DE WAPENHANDEL

Door Viatcheslav BOIKOV en Sergei VOLOVETS
uit „Temps Nouveaux” - november 1976
Vertaling: Jan Van Calsteren

Hoever we ook in de geschiedenis teruggaan, wapens werden altijd duur betaald...

Hand- en voetbogen, musketten en geweren met getrokken loop, oorlogsschepen en lange-afstandskanonnen, tenslotte pantserwagens en vliegtuigen, ze wijzigden de strategie en de tactiek van de oorlog; de werkhuizen van de wapensmeden groeiden tot reusachtige fabrieken. Maar altijd werden de wapens duur betaald...

De wapenhandel is zo oud als de wapens zelf. En toch, tot voor kort nog, speelde de wapenhandel slechts een onbeduidende rol in de internationale handelsbetrekkingen. De oorlogsindustrieën leverden in de eerste plaats aan de eigen legers en in principe werden alleen de afgedankte modellen aan het buitenland verkocht. In 1952 nog, ging het verkoopcijfer van wapens de 300 miljoen dollar niet te boven, - dit is niet meer dan het dubbel van de jaarlijkse uitvoer van Zwitserse kaas. Vandaag is dit al lang niet meer het geval. De voorzichtigste ramingen van de Westerse pers stellen dit cijfer voor 1975 op meer dan 20 miljard dollar. In andere woorden: op minder dan een kwart eeuw is de omzet van wapens gestegen met bijna 6.500 procent.

Handelaars en klanten.

Men is geneigd te geloven, dat wapens in het grootste geheim verkocht worden, zoals de drugs, dat de verhandelingen gebeuren onder naamloze individuen, in de achterkamers van verdachte cafeetjes, en dat de van doodshoofden voorziene munitiekisten bij nacht en ontij worden ontscheept, teneinde te ontsnappen aan de controle van de politie. En ja, dat gebeurt soms ook. Begin '76 viel in de haven van Beyrouth een kist op de grond, die als opschrift droeg: „breekbaar, kristal!”. Ze brak open en onthulde de inhoud: handgranaten. Het onderzoek wees uit, dat het „kristal” bestemd was voor de Libanese falangisten. De vracht was verzonden geworden door de maatschappij „Interarm”, een der grootste wapenhandelaars van de wereld. De eigenaar, Samuel Cummings, bevestigt met trots, dat hij 40 divisies kan bewapenen in 24 uur tijd. En toch is hij nog maar klein grut in de internationale wapenhandel. Want de belangrijkste contracten worden getekend door de regeringen zelf.

De palm gaat ongetwijfeld naar de Verenigde Staten, waarvan de wapenverkoop aan het buitenland groter is dan die van alle andere Westerse landen samen. Volgens het blad „Der Spiegel” van Hamburg, hebben de V.S., sedert het einde van de tweede wereldoorlog wapens aan het buitenland geleverd voor een bedrag van 100 miljard dollar. De wapenuitvoer brengt aan de Amerikaanse consortiums ongeveer 13 miljard per jaar op. Washington heeft 136 staten als klant, dus de grote meerderheid van de wereld.

De laatste jaren gaat de hoofdbrok naar de landen van het Nabije en Midden-Oosten; Israël is veruit de grootste afnemer. In 1974-1975 ontving Tel-Aviv wapens van de V.S. voor een bedrag van 3 miljard dollar en in 1976 nog eens voor 1,5 miljard.

Ongeveer de helft van de Amerikaanse wapenuitvoer ging in 1975 naar de landen van de Perzische Golf, in de eerste plaats naar Iran (2,5 miljard dollar) en Saoedi-Arabië (1,4 miljard dollar). De V.S. leverden ook wapens aan Zuid-Afrika, Chili, Zuid-Korea en Paraguay, en natuurlijk ook aan hun militaire bondgenoten.

Frankrijk en Engeland zijn eveneens grote leveranciers van wapens. Hun jaarlijkse wapenuitvoer bedraagt respectievelijk 3 miljard en 1,5 miljard dollar.

Ondanks het potentieel van haar oorlogsindustrie en de kwaliteit van haar producten heeft de Duitse Bondsrepubliek na de laatste oorlog lang gearzeld alvorens tot een openlijke wapenverkoop over te gaan. Maar mettertijd is het nationale kader te eng geworden voor de Westduitse militaire concerns. In 1975 heeft Bonn voor 180 miljoen dollar aan wapens verkocht. Hermann Schmidt, staatssecretaris bij het Ministerie van Landsverdediging, verklaarde nochtans: „Onze opvatting over de uitvoer van wapens is verouderd en moet herzien worden”.

Teneinde de beperkingen op de wapenuitvoer te kunnen omzeilen, stichtten de magnaten van de Westduitse oorlogsindustrie, ver van de boorden van de Rijn, een aantal bijhuizen, waarvan de verrichtingen gemakkelijker te verzenden zijn. Er werden o.a. wapenfabrieken opgericht in Argentinië, Singapore, Thailand, Indonesië, Birma, Ghana, enz. Het Westduits bedrijf Heckler und Koch fabricceert in Thailand geweren voor Pinochet, terwijl de Lürssenwerft in Malaya torpedoboten bouwt voor Iran. In Italië stelt men voor Westduitse Leopard-tanks te bouwen: hun kanonnen en elektronische uitrusting zouden van Italiaans fabrikaat zijn. Aldus kunnen ze beschouwd worden als een gemeenschappelijke produktie en kunnen ze ook uitgevoerd worden. Meer dan de helft van de grote militair-industriële projecten van de D.B.R. worden tegenwoordig uitgevoerd met behulp van een bi- of multilaterale samenwerking. Het vliegtuig voor alle opdrachten „Tornado” wordt gebouwd in samenwerking met Britse en Italiaanse monopolies; de Alpha Jet en de raketten Hot, Milan en Roland samen met Franse monopolies.

Zelfs de wapenfabrikanten van kleinere landen eisen hun stuk van de koek. Aldus streek Zwitserland meer dan 100 miljoen dollar op door de verkoop van zijn Orlikon luchtafweergeschut. De wapenuitvoer van Israël ging in 1976 de 300 miljoen dollar te boven.

Verkopen, verkopen en nog eens verkopen!

Zo luidt het bevel, dat de adjunct-secretaris van de Amerikaanse Landsverdediging, William Clements, in een humoristisch artikelje van het blad „Art Buchwald”, aan zijn ondergeschikten geeft. „Waarom bestelt Brazilië geen raketvliegtuigen bij ons? Omdat jullie nietsnuten zijn! Haast je dus! De eerste, die aan een land van de Derde Wereld een volledig atoomstelsel verkoopt heeft recht op een gratis verblijf op de Bermuden”.

Bij Buchwald benadert de satire vaak de werkelijkheid. Het is nl. zo, dat de legers van de landen-kopers soms de nieuwe modellen ontvangen vóór die van de fabricerende landen. Er zijn zelfs maatschappijen, die hun produktie totaal afstemmen op de export. Dit is nl. het geval met het Amerikaanse bedrijf Northrop, dat het jachtvliegtuig F-5E op de markt brengt.

Het F-14 vliegtuig, één van de meest moderne toestellen, gebouwd door de Amerikaanse maatschappij Grumman,

wordt geleverd aan Iran, terwijl terzelfdertijd de U.S.-Navy ermee uitgerust wordt. De Engelse tanks van het type Chieftain, laatste model, zullen weldra talrijker zijn in Saoedi-Arabië dan in Engeland zelf. Kenya koopt 12 F-5 jagers. Abu Dhabi 32 Mirage III, Koeweit 44 Mirage F-1 jachtvliegtuigen, laatste model...

De wereldopinie en talrijke politici maken zich zorgen over de afmetingen die de wapenhandel aanneemt. In 1975 hebben 102 congressmen de regering Ford verzocht de wapenleveringen aan het buitenland te beperken. De senatoren E. Kennedy en H. Humphrey hebben herhaaldelijk voorstellen gedaan in de zelfde zin. De nieuwe Amerikaanse president, J. Carter, verklaarde in de loop van zijn kiescampagne : „Ik ben ten zeerste bezorgd over het feit, dat ons land de voornaamste wapenhandelaar van de wereld is“. Nochtans werkt het mechanisme van de wapenverkoop zonder haperen en loopt het elk jaar wat sneller. Maar wie of wat is het, dat de motor in gang zet ? „Hoe groter de winst, hoe ondernemender het kapitaal : 10 procent verzekerd, dan kan het overal worden ingezet ; 20 procent, het begint zich op te winden ; 50 procent, het wordt dol-overmoedig ; 100 procent, het treedt alle menselijke wetten met de voeten ; 300 procent, er is geen misdaad, die het niet zou begaan, zelfs onder dreiging van de galg...“.

Deze tekening van het kapitalisme, die K. Marx ons ophangt in „Das Kapital“, kan ons de sleutel geven van de drijfveren van de steeds maar voortdurende bewapeningswedloop en van de boom in de wapenhandel.

De valse argumenten van de fabrikanten.

Men weet, dat de winstmarge in de wapenfabricage minstens tweemaal groter is dan op gelijk welk ander terrein. De wapenhandel is echter nog winstgevender. Volgens het Amerikaanse tijdschrift „Newsweek“ heeft McDonnell Douglas in 1975 een winst gemaakt van 417 miljoen dollar met de verkoop van luchtvaartmateriaal aan het buitenland ; voor Grumman en Northrop bedroeg dit ongeveer 300 miljoen. Nu houden de wapenfabrikanten hun winsten liever geheim. Ze trachten het opdrijven van produktie en uitvoer goed te praten door hun zgn. wens de tewerkstelling te verzekeren en de nationale handelsbalans te verbeteren.

Volgens de Amerikaanse ekonomen verschaft de wapenuitvoer werk aan 350.000 Amerikanen, of slechts 0,3 procent van de arbeiders, te werk gesteld in de ganse ekonomie. De wapenuitvoer heeft dan ook weinig invloed op de tewerkstelling. Meer nog, een miljard dollar, geïnvesteerd in de oorlogsindustrie, betekent werkloosheid voor 16.000 Amerikanen. Er werd berekend, dat een miljard dollar, in de wapenproduktie, werk verschaft aan 66.500 personen ; eenzelfde bedrag echter, geïnvesteerd in de produktie van verbruiksgoederen, zou werk verschaffen aan 82.500 personen.

We zien dus, dat niet de toename van de wapenproduktie, maar eerder de omschakeling ervan, het probleem van de tewerkstelling kan oplossen, zonder over de andere problemen te spreken...

Wat betekent nu, van ekonomisch standpunt uit gezien, de fabricage van moderne wapens ? Ze betekent de systematische verspilling van een groot aantal produkten, die niet aangewend worden voor het verbruik, noch voor de reproductie. Anders gezegd : de militair-ekonomische consortiums zijn een zware last voor de nationale ekon-

omie. Terwijl hij de tewerkstelling tegenwerkt veroorzaakt de bewapeningswedloop tevens de verhoging van de belastingen, inflatie, deficit van het openbaar budget en te kort aan materiële hulpbronnen.

Het argument, dat de wapenuitvoer het beste middel zou zijn om de betalingsbalans te verbeteren, weerstaat evenmin aan kritiek. De internationale uitwisseling is daar o.a. een heel wat doeltreffender middel voor. De uitbreiding van de uitwisseling tussen de D.B.R. en de socialistische landen is daar om dit te bevestigen. Met bestellingen voor zo'n 6.000 firma's, waarin ongeveer 400.000 personen te werk gesteld zijn, betekent de inderdaad een flinke steun voor de Westduitse handelsbalans.

Het zou echter foutief zijn, de bloei van de militaire consortiums enkel toe te schrijven aan hun fabelachtige winsten. We kunnen ook vaststellen, dat zekere grote mogendheden van de wapenhandel profiteren om hun politieke en militaire boodschap te vervullen. De wapenhandel is een middel om militaire steun te verlenen aan dijk regimes en regeringen, die een pro-imperialistische politiek volgen ten opzichte van progressistische ontwikkelingslanden en nationale bevrijdingsbewegingen. Er zijn voorbeelden genoeg : Chili, Zuid-Afrika, Israël, Zuid Korea, Paraguay ... -regimes, die de ingevoerde wapens zowel gebruiken tegen hun buurlanden als tegen hun eigen bevolking...

De wapenuitvoer kan ook als chantage-middel aangewend worden om te trachten de politieke evolutie van onafhankelijke landen onder controle te krijgen. De Amerikaanse pers verheelt niet, dat de levering van ultramoderne wapens aan Iran dit land voor lange tijd afhankelijk houdt van de invoer van vervangingsstukken en van de diensten van Amerikaanse technici, waarvan het aantal tegen 1980 op 50.000 tot 60.000 geraamd wordt. Het stopzetten van wapenleveringen kan daarenboven de landen-kopers dwingen tot een politieke houding, die gunstig is voor de verkopers. Daarom het Amerikaanse embargo op de leveringen aan Turkije, Pakistan, Jordanië en andere landen. Soms wordt de huur van militaire bases betaald in de vorm van wapens, zoals het geval is met Spanje, Griekenland en Turkije, of worden wapens geleverd in ruil voor petroleum, wat zeer voordelig uitvalt voor zekere ontwikkelingslanden.

De aanzienlijke bedragen, uitgegeven aan de aankoop en de vervaardiging van wapens zijn voor de landen van de Derde Wereld zuiver onproduktieve uitgaven, en dit op het ogenblik, waarop ze staan voor dringende sociale en kulturele behoeften. Het onder de wapens roepen van de best geschoolde en ontwikkelde burgers remt de ekonomische ontwikkeling. Van 1960 tot 1975 hebben de ontwikkelingslanden hun militaire uitgaven bijna verdrievoudigd ; vandaag gaan die de 40 miljard dollar te boven. In de Derde Wereld stijgen de militaire uitgaven tweemaal zo snel als het ekonomisch potentieel. Men beweert soms dat de wapenverkoop een waarborg zou zijn voor de veiligheid van de landen-kopers. Maar de geschiedenis is daar om te bewijzen, dat de opstapeling van wapens onvermijdelijk tot oorlog leidt. Volgens „Newsweek“ waren, in de loop van de laatste 30 jaar, 69 landen betrokken in 119 militaire konflikten.

Trouwens wordt een groot deel van de wapens uitgevoerd naar de nevralgieke punten van onze planeet : het Midden-Oosten, Zuid-Afrika, Zuid-Oost-Azië. De conclusie dringt zich op : de wapenleveringen verscherpen de poli-

tieke en militaire spanning en dragen het uitbreken van conflicten in zich.

Welk is de tegenwaarde van de 20 miljard dollar, die elk jaar aan wapens wordt uitgegeven? Ze zouden volstaan om eten te geven aan 500 miljoen ondervoeden, om 700 miljoen analfabeten te leren lezen en schrijven, om een groot aantal ziekten uit de wereld te helpen, want met dit geld zouden de fondsen, bestemd voor medische opzoeken op wereldschaal, kunnen verdubbeld worden. Een F-14 (ingevoerd door Iran) kost 20 miljoen dollar, dat is voldoende voor 4 hospitalen of 20 sanatoria. De Westduitse Leopard-tank, verkocht tegen de bagatel van 250.000 dollar, kost evenveel als een school, voorzien van de modernste uitrusting.

De prijs van de ultramoderne wapens is buitensporig; daarenboven schijnt hij te stijgen volgens een geometrische schaal. Een F-14 is ongeveer 400 maal duurder dan een jachtvliegtuig uit de laatste oorlog. Indien de prijs van de vliegtuigen in dezelfde mate blijft stijgen dan zal, binnen 60 jaar een vliegtuig zoveel kosten als de huidige defensie-begroting van de V.S.

Het verouderingsproces van de moderne wapens gaat al sneller en sneller. Boog en pijl hebben de mens gedurende duizenden jaren gediend; het geweer is al verscheidene eeuwen in gebruik, maar vliegtuigen en raketten gaan vandaag amper 5 tot 7 jaar mee.

De mensheid zal nooit te gelijktijd boten én kanonnen kunnen hebben. Het zal altijd het ene zijn, ten koste van het andere. Wordt het dan geen tijd om de wereld te verlossen van al dit overbodig en gevaarlijk blik?

En, met de wapens zal ook de vuile wapenhandel van het wereldtoneel verdwijnen...

Laat uw vrienden ook eens kennis maken met het maandblad „VREDE”.
Schenk hen een jaarabonnement op ons maandblad.

Illustratie van het album „Zuid-Afrika: de gevangene maatschappij” gepubliceerd door het Internationaal Fonds voor de verdediging en de hulp aan Zuid-Afrika. (Londen).

VREDESFONDS

C.A. Erembodegem : 220 fr. - M.P. Ledeberg : 500 fr. -
W.W. Tielt : 200 fr. - G.D. Oostende : 100 fr. - J.E. : 50 fr. -
J.C. Oostakker : 50 fr. - E.M. Brussel : 100 fr. -
A.M. : 100 fr. - W.W. Kortrijk : 100 fr. - J.V. Gent :
100 fr. - G.M. Gent : 100 fr. - VdV Evergem : 100 fr. -
B.B. Tongeren : 100 fr. - M.T. Gent : 100 fr. - R.W. Brugge :
50 fr. - A.D.S. Oostende : 100 fr. - E.D. Brugge :
100 fr. - T.B. Gent : 100 fr. - E.C. Antwerpen : 100 fr. -
F.V. Gent : 50 fr. - L.F. Gent : 100 fr. - W.P. Brussel :
200 fr.

Onze oprechte dank !

DRAAG OOK UW STEENTJE BIJ.

In de loop van de maand januari hebben opnieuw twee vrienden zich verbonden om maandelijks - met een **BESTENDIG ORDER** bij hun financiële instelling - een bijdrage naar ons Vredesfonds over te schrijven.

Vele kleintjes maken een groot ... voor ons betekent dit dat, dank zij deze maandelijkse bijdragen van 50 of 100 fr. van steeds meer vrienden, we over een vast inkomen voor de belangrijkste uitgaven kunnen beschikken.

Koken kost geld. Dit is niet minder waar voor een vzw. die slechts op de steun van zijn beste vrienden rekenen kan. Volg dat goede voorbeeld.

Dit betekent niet dat, wie hieraan zijn voorkeur geeft, ook een gelegeheidsbijdrage in ons Vredesfonds kan storten.

Bij voorbaat dank !

Moord in SOWETO...

VERBANNEN ZIJN IS EEN HARD BEROEP

75 JAAR GELEDEN WERD
NAZIM HIKMET GEBOREN

De Turk Nazim Hikmet, één van de grootste dichters van „dat land dat lijkt op de kop van een hengst in galop van het verre Azië gekomen om zich in de Middellandse zee te dompelen“ zou op 20 januari 75 jaar geworden zijn. Het Cultureel Centrum van de Turkse gastarbeiders en het Gewest Brussel-Halle-Vilvoorde van het A.B.V.V. organiseerden, ter gelegenheid van deze herdenking een prachtige avond te Brussel.

Nazim Hikmet werd geboren te Salonique. Hij werd een uitzonderlijke getuige van zijn tijd en van zijn volk. De poëzie van Nazim Hikmet is, - zoals die van Garcia Lorca - zo schrijft zijn landgenoot Hasan Gurek - nauw verbonden met zijn taal waarvan ze de intensieve mogelijkheden nauw uitbuit door naar de bron van het volk te gaan.

Van zijn kant verduidelijkt Tristan Tzara, die het voorwoord schreef bij de eerste Franse uitgave van de gedichten van Nazim Hikmet „Door het verheerlijken van de hoop van het Turkse volk, behelst de poëzie van Nazim Hikmet de diepmenselijke uitdrukking van de gemeenschappelijke verzuchtingen van alle volken. In die zin behoort de poëzie van Nazim toe aan het cultureel domein van de hedendaagse mens en, door de omvang van haar historische authenticiteit, heeft ze de betekenis van een voortdurende waarheid“.

Het is waar dat Nazim Hikmet als getuige, niet enkel toeschouwer is gebleven bij de gebeurtenissen die de tijd tekenden, maar acteur tijdens de onafhankelijkheidsoorlog van zijn land : als kommunistisch militant vanaf 1923, in de strijd tegen het opkomend fascisme, tijdens de 13 gevangenisjaren die hij in Turkije doorgebracht heeft. En zijn werk is, zoals het ook het geval is voor een Neruda, de konstante weerkaatsing van zijn engagement. Weerkaatsing van de strijd van zijn volk wanneer hij de legendarische figuur, Sjeik Bedreddine oproept of in „Heldengedicht van de onafhankelijkheidsoorlog“. Geëngageerd in de oproeping van „Petrograd“ en van de volksopstand in 1917, Antifascistisch militant in „Brieven aan Taranta - Balu“ of bij de „Fragmenten van een episch gedicht over de tweede wereldoorlog?“ Dichter bij ons, de tekst van „Reportage te Havanne“ in 1961. „Deze bezield dichter was verrassend vruchtbaar, maar

dit omdat hij veel te zeggen had“ noteert Philippe Soupault i.v.m. Nazim. Hij wilde vooreerst schrijven voor zijn Turkse „analfabetische“ broeders maar, ondanks zichzelf, bereikte hij al zijn tijdgenoten van goede wil. Van hem mag men schrijven dat hij een universeel dichter was „Universeel omdat hij diep geëngageerd was voor al wat menselijk is, de wil tot broederlijkheid, de diepe vriendschap voor“ de vreemdste van alle schepsels - de mens. Wat inderdaad schokte bij de dichter van „Verbannen zijn is een hard beroep“ (1957) naast een te verstoren wil tot strijd - „Gevangen zijn is de kwestie niet. Het gaat er om zich niet te laten vangen „schrijft hij in de gevangenis van Brousse - is een soort goedheid waarin men één van de sleutels van een nieuw humanisme kan zien, maar ze zou ons niet zo hard treffen of ze zou op het niveau van een formele, idealistische edelmoedigheid blijven, indien ze niet ingeschakeld was in een onvervangbare helderziendheid, in een denkmethode die niets laat ont-snappen van de mensen noch de schaduw, noch het licht, het kunstmatige noch de eerlijkheid, haar verschijnselen met haar gespletenheden“ zo schrijft Charles Dobeynski die het voorwoord schreef van „Parijs, mijn roos“ (1961). Hoe zou men in dit kader niet de allerlaatste verzen van Nazim Hikmet citeren : „Ondanks mijn blond haar“ / „Ben ik Aziaat“ / „Ondanks mijn blauwe ogen“ / „Ben ik Afrikaan“ / „Tachtig procent van de mijnen kunnen lezen noch schrijven“ / „Overgeleverd van mond tot mond worden mijn gedichten liederen“ / „Daar bij mij worden mijn gedichten vlaggen“ / „Zoals alles bij jullie daarginds“. Hierbij publiceren we het wondermooie gedicht dat Nazim Hikmet opstelde naar aanleiding van de aktie tegen het atoomgevaar.

Het kleine meisje

vrij naar Nazim Hikmet

*ik ben het kleine meisje
uit hirosjima.*

*de bloemen waren mijn vrienden
de vogels mijn reizende dromen
en de wereld mijn speeltuin.
nu heb ik geen poppen meer nodig
en roerloos ligt mijn blokdoos
aan de kant.*

ik werd immers als een oude vod verbrand.

*ik ben het kleine meisje
uit hirosjima.
eerst greep het vuur
mijn haren en handen,
toen verzengde het mijn zij.
moedertje, vadertje,
je moet niet schreien om mij.*

*ik ben een grote reis begonnen :
ik klop aan de deuren der wereld
en vraag om een handtekening
tegen de atoombomb*

*ik ben het kleine meisje
uit hirosjima.
neen, ik kom niet om bloemen,
geen boterham vraag ik,
geen lijne snoep
kan me bekoren,
maar ik sta op je stoep
en je moet mij aanhoren !*

(1962)

Uit de gedichtenbundel „afscheid nemen“
door Marc Braet.

UITNODIGING

20 JAAR MAANDBLAD „VREDE“

Zaterdag 23 april te Gent om 10.00 u. in de Grote Akademierraadzaal, Volderstraat.

FEESTZITTING.

Sprekers : Prof. Herman Baithazar
Robert De Gendt.
André De Smet.

Om 11.00 u. Receptie aangeboden aan de lezers van „VREDE“.

Hulde aan enkele oude medewerkers aan „VREDE“.

Om 13.00 u. Middagmaal met excursie met Beneluxboot op de Leie doorheen een van de mooiste streken van Vlaanderen.

Aandeel in de kosten : 300 fr.
Kinderen onder de 14 jaar : 250 fr.

Inschrijving door storting van het bedrag op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - 9000 Gent met vermelding 20 jaar Vrede.

Organiseer reeds vanaf heden een collectieve verplaatsing uit uw gewest.

VREDESINITIATIEVEN

BELGISCH-FRANSE

JONGERENONTMOETING

26-27 maart te Kortrijk.

Op initiatief van de jeugdkommissies van de Franse Vredesbeweging en van de vzw Vrede wordt op 26-27 maart te Kortrijk, in de Jeugdherberg, een Belgisch-Franse jongerenontmoeting ingericht.

De bijeenkomst vangt aan de zaterdagmiddag en zal eindigen in de loop van zondagmiddag.

Tijdens deze internationale jongerenontmoeting zullen discussies plaats hebben over de standpunten van de jeugd ten overstaan van de bewapeningswedloop, de solidariteit met de volkeren van de derde wereld en de ervaringen worden uitgewisseld over de werking in beide landen.

Op zaterdag 26 maart wordt eveneens een gezellig samenzijn voorzien.

Alle jonge lezers worden uitgenodigd aan dit initiatief deel te nemen.

Inschrijvingen kunnen reeds overgemaakt worden aan de Jeugdkommissie van Vrede vzw, Onderbergen 51, 9000 Gent.

Nadere inlichtingen zullen aan de belangstellenden worden overgemaakt.

INNERLIJKE TOMBOLA

Neem deel aan de steunactie voor VREDE en neem de kans te baat enkele mooie prijzen te winnen.

Een prijs per 20 biljetten.

Talrijke prachtige prijzen : naar keuze een reis naar Londen, Parijs of de Ardennen ; huishoudtoestellen, wijnen, enz.

Het biljet : 50 fr., het boekje : 500 fr.

Speciale prijzen voor de omslagen.

Trekking eind mei 1977.

Bestellingen kunnen reeds gedaan worden door overschrijving op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - 9000 Gent.

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, Kortrijk
Tel. 056/ 22.13.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

ONTDEK CUBA

Een belangwekkende rondreis waarbij, naast het kulturhistorisch patrimonium en het natuurschoon, ook de economische en sociale problemen van het land aan bod komen.

Een 17-daagse reis, vliegen inbegrepen.

Vertrekdata : 8 juni (34.750 fr.) ;

9 juli en 6 augustus (38.950 fr.).

Nadere inlichtingen : „VZW - VOLKSTOERISME”

Erkende Vereniging voor sociaal toerisme,
Stalingradiaan 78, 1000 Brussel.

De „Topboekhandel”

ALLE UITGAVEN

Meer dan 300.000 „pocket”
boeken in 6 talen

CORMAN

Ravensteinstraat 28-30
1000 Brussel
Tel. 02/ 511.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. 059/ 70.27.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. 050/ 60.18.28

Het boek dat u zoekt is
er. Zoniet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

Heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
 - Wetenschappelijke
 - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
 - Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
 - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat)

Tel. 091/ 25.10.92
Doorlopend geopend van 8.30 u. - 18.30 u.

VRIJE TOEGANG

ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN 3

1. KWALITEIT

alleen grote merken :

PHILIPS - AEG - GRUNDIG - BAUKNECHT - SIEMENS - DUAL - BRAUN - TOSHIBA

2. PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen in onze discount-afdeling.

3. SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst, gegarandeerde herstelling van alle merken.

Stereo & HiFi
Stereo & HiFi
Kleuren TV
Huishoudapparaten

Electros

aan het stadhuis te Oostende.